БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 89 (17.967). • 17 апрель 1981 йил, жума • Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАЧИЛИК— ОЙДИН ЙЎЛДА

КПСС XXVI съездида ўртоқ Л. И. Брежнев айтган қуйидаги сўзлар ҳар бир коммунистни, ҳар бир пахтакорни янги юксак довонларни эгаллашга руҳлантирмоқда: «Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига деҳқончилик ва илғор практиканинг илмий системасини жорий этиш соҳасида партия ташкилотлари олиб бораётган ишларнинг кучайганлиги туфайли... Ўзбекистон пахта далаларининг меҳнаткашлари катта-катта муваффақиятларга эришдилар».

Ўнинчи беш йилликда республикада қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқариш 25 процент кўпайди. Ўтган йили Ўзбекистон пахтачилиги тарихида биринчи маротаба улкан марра эгалланди — она-Ватанга 6 миллион 237 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Сўнгги беш йилда пахта ҳосилдорлиги 5 центнер ошиб, 33,2 центнерга етди. Совет Иттифоқи пахта етиштириш бўйича ҳам, ҳосилдорлик бўйича ҳам жаҳонда биринчи ўринга мустаҳкам чиқиб олди. Бу мисли кўрилмаган муваффақиятга Ўзбекистон пахтакорлари ва республика партия ташкилотлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Республика партия ташкилотларининг қишлоқ хўжалигига, айниқса, унинг етакчи тармоғи — пахтачиликка изчил раҳбарлиги эришилган жуда катта муваффақиятнинг асосий омили бўлди. КПСС XXV съездида Ўзбекистон ССРда ўнинчи беш йилликнинг охирига бориб пахта етиштиришни 6 миллион тоннага етказиш ҳақида берилган ваъда муваффақият билан уддаланди.

Юксак социалистик мажбуриятни адо этиш учун жуда катта ва кенг кўламли ишлар амалга оширилди. Муваффақиятни таъминлаган омиллар, ҳал этилган вазифа ва муаммолар занжирида бирор бир иш эътибордан тушириб қолдирилмаганлигини бугун мамнуният билан таъкидлаш мумкин. Ўзбекистоннинг катта «оқ олтин» хирмони учун курашга комплекс ёндашиш республика партия ташкилотининг пахтачиликни ривожлантиришга раҳбарлигида муҳим ўрин тутди. Пахтакорларни кўп йиллар мобайнида ифтихоримиз, шон-шарафимиз, асосий бойлигимиз бўлган пахта тақдири учун юксак масъулият туйғусини чуқур ҳис этиш руҳида тарбиялаш юзасидан олиб борилган ишлар эндиликда ўз самарасини бермоқда. Ҳар бир қишлоқ меҳнатчиси, ҳар бир коллектив «оқ олтин» хирмони учун курашда ташаббус ва шижоат кўрсатиб, план ва мажбуриятларни ортиғи билан адо этмоқда.

Ўнинчи беш йилликда пахта етиштириш ва ҳосил йиғим-теримининг комплекс механизациялашган илғор технологияси ўзлаштирилди. Деҳқончилик маданиятини оширишга қаратилган муҳим тадбирлар ишлаб чиқилди. Ҳар йили республикада суғориладиган ер майдонлари 90—100 минг гектарга кенгаймоқда. Ирригация ва мелиорация тармоқлари такомиллаштирилмоқда. Ерларнинг сув билан таъминланиши яхшиланмоқда. Сўнгги йилларда Тўхтағул, Нурек, Чорвоқ, Андижон, Туямўйин сув омборлари барпо этилди. Алмашлаб экишни жорий этиш, тупроқ ҳосилдорлигини ошириш, минерал ўғитлар, гербицидлардан тобора оқилона фойдаланиш, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик методларига кенг равишда ўтиш, пахтанинг янги навларини яратиш ҳосилдорликни ошириш ва ялпи ҳосилни кескин кўпайтириш имконини берди.

Қишлоқларни қайта қуриш ва ободонлаштириш, хутор системасини тугатиш соҳасидаги ишлар жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Қишлоқ меҳнатчиларининг турмуш маданиятини ошириш бўйича жуда катта ишлар бажарилди. Умуман, республикада экономиканинг аграр секторига сарфланаётган йиллик капитал маблағ 2,5 миллиард сўмни ташкил этмоқда.

КПСС аграр сиёсатини амалга оширишда область, район партия комитетлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ишончли таянчига айланди. Улар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни интенсив ривожлантириш соҳасида тобора изчил иш олиб бораётирлар, янги-янги резерв ва имкониятларни қидириб топиб, собитқадамлик билан ишга солмоқдалар. Улар бошланғич партия ташкилотлари орқали ҳар бир коллективнинг ҳаёти ва меҳнатига кун сайин йўналтирувчи ва илҳомлантирувчи таъсир ўтказиб турибдилар.

Партия комитетлари ўз иш услублари ва методларини қунт билан муттасил такомиллаштириб бормоқдалар. Ишчанлик, ишнинг кўзини билиб, коммунистларни ана шу ишларни бажаришга руҳлантириш улар фаолиятининг энг муҳим хусусиятига айланаётир. Коммунистик қурилишга илмий раҳбарлик кўпчилик партия комитетларининг фаолиятига тобора чуқур сингиб бораётир. Ана шуларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалигини, айниқса, пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги ишларни давр талаблари даражасида йўлга қўйиш имкониятини яратмоқда. Партия комитетлари йил сайин суръатни ошириб бораётган республика пахта конвейерининг ишини аниқ, пишиқ-пухта ташкил этишга бебаҳо ҳисса қўшмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пахтачиликни ривожлантиришнинг барча масалаларини энг аввало кадрлар камолоти орқали, уларнинг ташкилотчилик ва ишчанлик қобилиятини муттасил ошириб бориш орқали ҳал этмоқда. Сўнгги беш йилликда партия комитетлари секретарлари, хўжалик раҳбарлари, мутахассисларнинг ишчанлиги ва ташкилотчилик маҳорати анча ўсди. Улар эндиликда топширилган иш учун масъулиятни янада чуқур ҳис этадиган бўлиб қолдилар. Кадрларимиз фан ва техника ютуқларидан тадбиркорлик билан фойдаланмоқдалар.

Пахтачиликни интенсив ривожлантиришда район партия комитетларининг биринчи секретарлари роли каттадир. Улар ҳаёт тажрибасига эга бўлган ташаббускор, принципиал, иродали, меҳнаткашларни зарбдор меҳнатга руҳлантира оладиган кишилардир. Ҳар бир ишда шахсий ташаббус кўрсатиб, ишнинг ҳақиқий ижросини жиддий равишда назорат қила оладиган бу кишилар барча имкониятлар, резервлар, омиллардан қатъият билан фойдаланмоқдалар. Ҳозирда район партия комитети биринчи секретарларининг деярли 80 проценти халқ хўжалиги мутахассисларидир. Ана шу кадрларнинг асосий кўпчилиги қишлоқ хўжалиги ихтисослари бўйича юксак малака эгаллаган кишилардир.

Пахтачиликка партиявий раҳбарликнинг ана шу тенденциялари ўн биринчи беш йилликда ҳаёт илгари сураётган янги иш формалари билан тўлдирилмоқда ва бойитилмоқда. Партия комитетлари ўн биринчи беш йилликни республика пахтачилигида янги, янада юқорироқ довонга кўтарилиш босқичига айлантириш, мамлакатга 30 миллион тонна пахта етказиб бериш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, фан-техника тараққиётининг ютуқларидан тобора самарали фойдаланиш чораларини кўрмоқдалар. Айни пайтда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни бир ярим баравар кўпайтириш чоралари кўрилаётир. Ҳеч шубҳа йўқки, республика партия ташкилотлари бу вазифалар муваффақият билан бажарилишини таъминлайдилар, КПСС XXVI съезди ишлаб чиққан иқтисодий ва социал тараққиёт режаларини амалга ошириш учун курашга барча ресурсларни, бутун кучни тўла сафарбар этадилар.

Қорақалпоғистон олимлари ҳиссаси

Шолининг «Нукус-1» янги нави давлат синовидан ўтказиш учун топширилди. Ўзбекистон шоли илмий-тадқиқот институти Қорақалпоғистон филиалининг олимлари яратган бу нав қимматли хусусиятларга эга бўлиб, касалликларга зараркунандаларга чидамли ва мазалидир.

Автоном республика олимлари халқ хўжалик комплексини ривожлантиришга қўшаётган ўз ҳиссаларини кўпайтирмоқдалар. Ўнинчи беш йилликнинг ўзидагина 270 та ечим ва таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бунинг натижасида 24 миллион сўмлик иқтисодий самара олинди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг Нукусда бўлиб ўтган йиллик йиғилишида КПСС XXVI съезди талаблари, ўртоқ Л. И. Брежнев кўрсатмалари асосида Қорақалпоғистон олимларининг ўн биринчи беш йилликка мўлжалланган вазифалари белгилаб олинди. (ЎзТАГ).

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Ўн биринчи беш йилликни Ватан манфаатлари йўлидаги зарбдор ташаббускор меҳнат билан нишонлайлик!

КПСС XXVI съезди қарорларини бажарамиз!

Ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун, ҳамма нарса инсон учун!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

МЕҲНАТ БАЙРАМИ ШАРАФИГА

Урганч пиллакашлик фабрикаси коллективи В. И. Лениннинг 111 йиллиги шарафига ўтказилаётган коммунистик шанбаликни 3,5 ойлик топшириқларини барвақт бажариш билан кутиб олди. Пландан ташқари 117 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Суратда: корхонанинг илғор пиллакашлари (чапдан) Д. Норматова, С. Раҳимова, Т. Маҳмудова, Г. Раҳмонова ва Ё. Ражабова ўртоқлар.

Қ. Отаев фотоси, (ЎзТАГ).

СОВЕТ РАҲБАРЛАРИНИНГ ТАБРИКНОМАСИ

Л. И. Брежнев ва Н. А. Тихонов ўртоқлар Кампучия Халқ Республикаси Халқ революцион кенгашининг Раиси, Кампучия Миллий қутқарув бирлашган фронти Марказий Комитетининг Раиси ўртоқ Хенг Самрингга табрик телеграммаси йўлладилар. Телеграммада бундай дейилади:

«Кампучиянинг миллий куни муносабати билан Кампучия Халқ Республикасининг Халқ революцион кенгашига, Кампучия Миллий қутқарув бирлашган фронтига, Кампучия халқига ва шахсан Сизга СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва совет халқи номидан дўстона салом ва самимий қутловлар йўллаймиз.

Америка агрессорларига ва маҳаллий реакцияга қарши, сўнгра эса Кампучиянинг бўғувчилари ва жаллодлари — Пекиннинг гумашталарига қарши курашда кампучиялик ватанпарварлар эришган тарихий ғалабалар Кампучия халқи олдида қайта тикланиш, мустақиллик ва социал тараққиётнинг ёруғ йўлини очиб берди.

Қардош Кампучия халқи миллий экономикани тиклашда, ўз мамлакатида янги тузум пойдеворини яратишда катта муваффақиятларга эришди. Халқ ҳокимияти органларига ўтказиладиган сайлов кампанияси Кампучиянинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида муҳим воқеадир.

Халқ революцион кенгаши ўтказаётган тинчликсевар ташқи сиёсат йўл, Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари билан муносабатларни нормаллаштириш йўлларини Вьетнам ва Лаос билан биргаликда зўр бериб қидириш ишлари гегемончи ва империалистик кучларнинг ашаддий қаршилигига қарамай, бутун дунёда тобора яхшироқ тушунилиб, қўллаб - қувватланмоқда. Кампучия Халқ Республикаси, Вьетнам Социалистик Республикаси ва Лаос Халқ Демократик Республикаси ташқи ишлар министрларининг шу йилги январь конференциясида илгари сурилган ҳамда Жануби-Шарқий Осиёнинг актуал ва кескин проблемаларини музокаралар йўли билан ҳал қилишга қаратилган янги амалий ташаббусларини Совет Иттифоқи табриклайди, ер куррасининг шу қисмини тинчлик зонасига айлантириш ғоясини қўллаб-қувватлайди. Ҳинди-Хитой давлатлари таклифларининг рўёбга чиқарилиши шу район халқларининг хавфсизлиги ва суверен ҳуқуқларини таъминлаш сари қўйилган самарали қадам бўлур эди, Осиёда тинчлик ва стабилликни қарор топтириш ишига муҳим ҳисса қўшган бўлур эди.

Совет Иттифоқи билан Кампучия Халқ Республикаси ўртасидаги мустаҳкам дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатлари тинчлик, демократия ва социализм манфаатлари йўлида бундан буён ҳам кучайиб, ривожланаверишига аминмиз.

Янги Кампучияни қуриш ишида кампучиялик меҳнаткашларга янгидан янги муваффақиятлар тилаймиз».

(ТАСС).

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

ЭКИШ ТУГАЛЛАНДИ

Ромитан районининг миришкор пахтакорлари Бухоро областида биринчи бўлиб 10 иш кунида чигит экишни тугалладилар. 12205 гектар ернинг ҳаммасига ғўзанинг «Тошкент-1» нави чигити қадалди. 153 агрегат икки сменада, ипатоволиклар методи асосида ишлатилгани туфайли экиш қисқа муддатда ниҳоясига етказилди.

— Бу йил районимиз она-Ватан хазинасига 63 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериши лозим, — деди район партия комитетининг секретари Усмонжон Ҳатамов. — Бу ўтган йилдагидан қарийб 7 минг тонна кўпдир.

Ҳозир район хўжаликларида 2 минг гектардан кўпроқ майдонда чигит қийғос униб чиқди.

СЕЯЛКАЛАР ДАЛАДА

ГУЛИСТОН («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Сирдарёнинг шолипояларида экиш ишлари бошланди. Ворошилов районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг деҳқонлари сеялкаларни шолипояларга олиб чиқдилар. Майдонларга экин экиш билан бир вақтда минерал ўғит солинмоқда.

Совхоз меҳнаткашлари бу йил 2740 гектар майдонда шоли етиштирадилар. Улар ҳар гектар ердан камида 55 центнер, 1980 йилдагига қараганда 9 центнер кўп дон йиғиштириб олишни мўлжалламоқдалар.

ЧОРВАДОРЛАР ЮТУҒИ

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилган Бувайда райони чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Қабул пунктларига 390 тоннадан ортиқ гўшт етказиб берилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 23 тонна кўпдир.

Чорвадорлар бу муваффақиятга қорамолларни сўқимга боқиш эвазига эришдилар.

Эришилган ғалабага «Партия XX съезди», «Ленинобод», «Октябрь» колхозлари ва колхозлараро бўрдоқичилик базаси чорвадорлари ўзларининг салмоқли улушларини қўшдилар.

Н. МАМАДАЛИЕВ.

«ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК» ТЎЛҚИНИДА

В. И. Ленин туғилган куннинг 111 йиллигига бағишланган меҳнат байрамига бир кун қолди. Коммунистик шанбаликка кўрилган тайёргарлик ҳақида район, шаҳар ва область штаблари хабар қилади:

ТОШКЕНТ

Область штабининг навбатдаги мажлисида шанбаликни ўтказувчи бир қатор район штаблари ва область ташкилотлари раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди.

18 апрелда «Средазкабель» бирлашмасининг кўпминг кишилик коллективи зарбдорларча ишлаш режасини тузиб олган. Тежаб қолинган хом ашёдан 42 километр зирҳли кабель, 40 километр контроль кабели, 20 километр алоқа кабели ишлаб чиқарилади. 19 минг сўмлик кенг истеъмол моллари тайёрланади. Бирлашмада шу куни жами 600 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

Ленинча коммунистик шанбалик куни мамлакатимиз «Ангренский» разрези кончиларидан камида 15 минг тонна кўмир олади. Бундан ташқари 70 тонна темир-терсак тўпланиб, ўн биринчи беш йиллик жамғармасига салкам 7 минг сўм маблағ ўтказилади. Область штабининг маълумотига кўра, 18 апрелда областнинг 175 минг нафар колхозчиси ва совхоз ишчиси қишлоқ хўжалик ишларида қатнашади. Умуман олганда эса «Қизил шанбалик»да пойтахт областидан 2 миллион 189 минг киши иштирок этиш хоҳишини билдирди.

НАМАНГАН

Наманганлик 535 минг киши меҳнат байрамида фаол иштирок этишга пухта тараддуд кўрмоқда. Шуларнинг ярмиси бевосита ўз иш жойларида бўлади. 2,4 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилади. 500 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилади. Беш йиллик жамғармасига 395 минг сўмни ўтказиш мўлжалланган.

КПСС XXV съезди номли аврли газламалар комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ленинча шанбаликни зарбдор суръатлар билан ўтказишга шай туришибди. Улар шу куни 320 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қатъий аҳд қилганлар. Бу, аҳолига 27,8 минг погон метр шойи газлама етказиб берилади, демакдир. Намангандаги 2-пахта тозалаш заводи коллективи 18 апрелда 124 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Бу оддий кунлардагидан 20 процент зиёда.

«Наманганирстрой» тресси бинокорлари 60 минг сўмлик ҳажмида иш бажариб, беш йиллик жамғармасига 6 минг сўмдан кўп маблағни ўтказишмоқчи.

Ленинча шанбаликда олтита корхона ва ташкилот, 119 та цех, бригада, ферма ҳамда 6 минг нафардан зиёд наманганлик тўрт ойлик топшириқларини бажаргани ҳақида ғалаба рапортига имзо чекади.

БУХОРО

— Коммунистик шанбаликда смена топшириғини уч баравар ортиғи билан бажараман! — деди КПСС XXVI съезди делегати Ф. Ваҳобова. У меҳнат қилаётган Бухоро пиллакашлик фабрикасида бу ташаббусни 200 нафардан зиёд ишчи қўллаб-қувватлади. Корхона коллективи 18 апрелда 400 килограмм тўқимачилик учун қимматли хом ашё тайёрлаб беради.

Бухородаги 2524-автоколонна ҳайдовчилари «Ленинча коммунистик шанбаликда иккитадан норма бажарамиз!» шиори остида меҳнат қилишга сўз беришган. Улар бундан ташқари камида 5 тонна темир-терсак ҳам тўплаб беришмоқчи.

Навоий шаҳри корхоналарида ҳам шанбалик уюшқоқлик билан ўтказилади. СССР 50 йиллиги номли ремонт-механика заводи ишчилари одатдагидан 5 минг сўмлик кўп турли буюмлар ишлаб чиқаришмоқчи. Маҳсулотларнинг ҳаммаси тежаб қолинган хом ашёдан тайёрланади. Умуман Бухорода шанбаликда жами 682 минг киши қатнашади. Улар 3 миллион 368 минг сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқариб, беш йиллик жамғармасига 700 минг сўмга яқин маблағни ўтказиш мажбуриятини олишди.

ЎЗБЕКИСТОН АЛОҚАЧИЛАРИНИНГ МАРРАЛАРИ

Ўзбекистон почта, телеграф ва телефон тармоқларининг, радиотелевизион марказларининг меҳнаткашлари ўн биринчи беш йилликда иш самарадорлиги ва сифатини кескин оширишга эришишлари лозим. Алоқа корхоналари, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва коллективларининг 16 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган республика кенгашида шулар тўғрисида гапирилди.

Ўзбекистон ССР Алоқа министри Т. М. Тўхтаев алоқачиларнинг ўнинчи беш йилликдаги иш якунлари ва КПСС XXVI съезди қарорлари асосидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Докладчи, шунингдек Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин, Наманган область алоқа ишлаб чиқариш-техника бошқармаси партия ташкилотининг секретари Ф. Х. Зарипова, Сирдарё шаҳар алоқа узелининг почтальони Р. Р. Федонова ва бошқа нотиқлар ўз нутқларида кейинги вақтларда тармоқнинг моддий-техника базаси анча мустаҳкамланганлигини, меҳнаткашларга хизмат кўрсатиш бирмунча яхшиланганлигини қайд этиб ўтдилар. Ўзбекистон алоқачилари телефон тармоқларига хизмат қилишни автоматлаштириш мақсадида бажарган бир қанча илмий-техник ечимлари бутун мамлакат миқёсида кенг жорий этиш учун тавсия қилинди.

Айни вақтда кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, алоқа воситалари ишининг сифати халқ хўжалигининг, аҳолининг ортиб бораётган талаб-эҳтиёжларига ҳали ҳам тўла жавоб бермаяпти. Телефонларнинг носозлиги, газеталар, журналлар ва телеграммалар ўз вақтида етказиб берилмаётганлиги кўп шикоятларга сабаб бўлмоқда.

Нотиқлар ана шу нуқсонларни бартараф этиш йўлларини муҳокама қилиб, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, шаҳар ва қишлоқларда алоқа корхоналарини янада ривожлантириш, кадрлар билан ишлашни такомиллаштиришни асосий вазифа деб белгиладилар. Янги беш йилликда Ўзбекистонда камида 400 мингта телефон ишга туширилади, область марказларида янги шаҳарлараро автомат телефон ва телеграф станциялари, кучли телерадиоэшиттириш корхоналари барпо этилади. Социалистик мусобақани кенг авж олдириш, илғор коллективлар ва коммунистик меҳнат зарбдорларининг тажрибасини оммалаштириш тиғиз планларни бажариш имконини беради.

Кенгашда СССР алоқа министри В. А. Шамшин, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзладилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири Н. Н. Евчук, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ДАҚИҚАЛАР ҒАНИМАТ

КОМСОМОЛ РАЙОНИДАГИ «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИНИНГ РАИСИ ДОНГДОР МЕХАНИЗАТОР ЖАВОД КУЧИЕВГА УЧ САВОЛ

— Баҳор серёғин келиши оқибатида пахтакорлар олдида қўшимча қийинчиликлар туғиляпти: ҳарорат кўтарилмаяпти, чигит экиш кечикяпти, қатқалоқ пайдо бўляпти. Дала ишларини жадаллаштириш учун нималар қилиш керак?

— Серёғин келган баҳорни биринчи марта кўраётганимиз йўқ, авваллари ҳам бўлган. Табиат инжиқликлари олдида саросимага тушмаслигимиз, бепарво ва бепарво бўлмаслигимиз, ҳар соатни ғанимат билиб, чигит экишни кучайтиришимиз ва тезда тамомлашимиз керак. Ваҳима қилиш билан иш битмайди. Аксинча, уюшқоқлик кўрсатсак, ташкилотчиликни яхши йўлга қўйсак, иш енгил кўчади. Пахта тайёрлаш планини сентябрь ойида бажариш учун чигитни Май байрамигача тўла ва текис ундириб олишимиз, биринчи комплекс парваришни тугаллашимиз лозим. Жуда қисқа фурсатда гектарларнинг тўла бўлишини таъминлаб олмоғимиз шарт. Бир парча ерни ҳам бўш қолдирмаслигимиз зарур.

Тупроқ қатлами совуқ, бунинг устига ҳаво ҳарорати паст, чигит кўкариб чиқолмаяпти. Бундай шароитда ер етилиши билан культивацияга зўр бериш керак. Сифатли культивация қилинганда тупроқ қатламига ҳаво, ёруғлик, иссиқлик яхши сингади. Натижада чигит ва ёш ниҳолларни тез ҳаракатга келтиради, аччиқ намни буғлатади, тупроқнинг донадорлигини оширади. Ерга анчагина минерал ва органик ўғит солинган. Культивация кенг ва чуқурроқ ўтказилса, ўғитларни тупроққа қориштириб, чигит ва ниҳолларнинг баҳраманд бўлишига қулай шароит яратилади. Культиваторнинг ишчи органлари бут бўлиши, механизаторлар қаторлар ва уяларни тупроққа бостириб юбормасликлари керак. Айниқса, қатқалоққа қарши ўт очишимиз зарур. Қатқалоқ чигитнинг униб чиқиши, ниҳолларнинг авжга киришини бир ҳафта — ўн кунга кечиктириб қўяди. Бунга сира йўл қўймаслигимиз керак. Пайдо бўлган қатқалоқни ер етилиши билан тугатмоғимиз даркор.

Чигит ола чиққан жойларга зудлик билан қўшимча уруғ қадаш керак. Бу ишни сира кечиктириб бўлмайди. Уни пайсалга солган ютқазади. Мутахассислар, бобо-деҳқонлар ҳар бир картани кўздан кечириб, чигит қачон экилди, қанчаси униб чиқди, қанчаси чиқмайди, қайта чигит экиш керакми, йўқми? — буларни обдон аниқлашлари, шунга яраша иш тутишлари керак.

Культивация қилинаётган вақтда иложи борича илдиз системасига яқинлаштириб чириган гўнг, қўй қийи, эски иморатлар тупроғини солиш керак. Гербицидлар сепилган майдонларда бегона ўт камаяди, албатта. Лекин шунга қарамай ёш ниҳоллар кўкарган карталарда культивация билан бир қаторда кетмон чопиғини ҳам ўтказиш маъқул. Ҳозир бутун куч, техника воситалари дала ишларига сафарбар этилиши лозим.

— Республикамиз бўйича ҳали анчагина майдонларга чигит экилиши керак. Уруғлик етарли. Лекин уни нормадагидан ортиқча сарфлаш ҳоллари учраяпти. Бунга қандай қарайсиз?

— Биз хўжалигимизда ҳар гектар ер ҳисобига 45 килограммдан уруғлик чигит тайёрлаганмиз. Аммо 22 килограммдан экиб, 23 килограмманини ҳар эҳтимолга қарши сақлаяпмиз. Баъзи хўжаликларда гектарига 150 килограммгача уруғ сарфланяпти. Чакки қилишади. Чигитни уяларга белгиланган миқдорда ташлаб, тўла ундириб олиш чораси кўрилгани маъқул. Бу билан кейинчалик яганага эҳтиёж қолмайди. Масалан, бизда бир метр жойда 14 тадан 16 тагача уя бўлади, ҳар уяга биттадан чигит ташланиб, бехато кўкартириб оламиз. Яганага кетадиган куч, техникани парваришга сафарбар қиламиз. Ҳар қандай шароитда ҳам гектарида 125—130 минг туп ниҳол бўлиши таъминланиши шарт.

Шу ўринда яна ўсимликни озиқлантириш масаласига тўхталмоқчиман. Тупроқ қатламига солинган ўғитлар қоришмаси ёғингарчилик оқибатида чўкиб қолади, ёш ниҳоллар ундан яхши баҳраманд бўлолмайди. Шундай экан, культивация билан фосфор, калий ўғитлари, айниқса, гектар ҳисобига 20 тоннагача органик ўғит солиш талаб этилади. Лекин ҳозирча азот ўғити солиш мақсадга мувофиқ эмас. Чунки, юқорида айтилганидек, ер ва ҳаво совуқ.

— Хўжаликнинг пахтачилик соҳасидаги 1981 йил мажбурияти ва колхозчиларга қулай иш шароити яратиб берилиши ҳақида икки оғиз гапириб берсангиз.

— КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларига жавобан ҳар гектар ердан 40 центнердан, жами эса 5.500 тонна пахта тайёрлашга аҳд қилганмиз. Сўзимиз сўз, бундан қайтиш йўқ! Ялпи ҳосилнинг 90 процентини машиналарда терамиз. Ғўза парваришида 20 та чопиқ тракторидан самарали фойдаланамиз. Колхозчиларимизга иссиқ овқатдан тортиб, зарур бўлган ҳамма шароит яратиб берилади, меҳнатидан шахсий манфаатдорлик оширилади. Ҳозир чигит экишни кун сайин авж олдиряпмиз. Ҳамма майдонларда ниҳоллар текис кўкаришини кутиб ўтирмасдан, дастлабки уруғ қадалган майдонларда комплекс парваришни қизитяпмиз. Бу билан мўл ҳосилга мустаҳкам замин яратилаётир.

Партия турмуши: съезд руҳи ва иш услуби

ИШЧАНЛИК ВА МАЪНАВИЙ ФАЗИЛАТ

Партия йиғилиши бормоқда. Коммунистлар йиғилишга таклиф қилинган ўз ҳамкасбларини биринчи бор кўраётгандек, унинг бугунги камолотидан ҳурсанд бўлиб, қизиқиш билан кузатиб турибдилар. У эса дастлабки ҳаяжонини босишга уриниб, ўзига берилган саволларга оҳиста, бафуржа жавоб беришга интилади. Лекин, бу дақиқаларнинг ҳаяжонини босиш осон эмас. У баъзида тутилиб, керакли сўзни топа олмай қийналади.

Коммунистлар бўлса хотиржам ўтириб, унинг сўзларини қунт билан тинглайдилар. Ҳар бир мулоҳазасини, айтган сўзларини коллективдаги меҳнати билан, коллектив ҳаётидаги иштироки билан таққослайдилар. Ҳамманинг фикрида шу ўй: «Муносибми! Қабул қилиш керакми! Унга ишониш мумкинми!»

Партияга қабул ҳамиша, ҳар қандай шароитда ҳам энг муҳим партиявий иш бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Совет кишиларининг энг муносиб вакиллари ўз ҳаётларининг бурилиш нуқталарини Ленин партияси билан боғлайдилар. КПСС XXVI съездида ҳам партияга қабулнинг актуал масалалари муфассал қараб чиқилди, ривожланган социализм шароитида партия сафларининг жипслиги ва мустаҳкамлигини ошириш чоралари таъкидлаб кўрсатилди.

Ўзбекистон партия ташкилотлари ишчилар, колхозчи-деҳқонлар, меҳнаткаш зиёлиларнинг энг муносиб вакилларини танлаб, партияга қабул қилиш, улар кандидатлик стажини ўташ мобайнида ўзларининг ижтимоий активликларини, ишлаб чиқаришдаги авангардликларини тўла намоён қилишлари учун зарур шарт-шароитлар яратмоқдалар. Кандидатлик стажи ўз ҳаётини коммунистик партия билан боғловчи ҳар бир киши учун ғоявий чиниқиш, ишчанлик ва ташкилотчилик маҳоратини ўрганиш, ўз талантини ва иқтидорини намоён этиш давридир.

Айни пайтда партияга қабул қилишдек муҳим масалада шошма-шошарликка йўл қўяётган, ариза берувчининг шахсини, сиёсий етуклиги ва меҳнатга муносабатини холис баҳолай олмаётган бошланғич ташкилотлар ҳам учрамоқда. Якка-ёлғиз бўлса-да, кандидатлик стажини ўташ давридаёқ айрим кишилар ўзларига билдирилган юксак ишончни оқлай олмаётирлар. Редакцияга келаётган хат-хабарларда коммунистлар, партия ташкилотчилари партия аъзолигига кандидатларнинг ишлаб чиқаришдаги ташаббускорлиги, шахсий ибрати ҳақида фахрланиб ёзиш билан бирга ана шундай ноҳуш фактларни ҳам келтирмоқдалар. Қуйида партия ҳаётининг муҳим масаласи — КПСС сафига қабулга бағишланган икки мактубни ўқийсиз.

ТАШАББУСКОР ТАЯНЧИМИЗ

Ю. ШКРЯБИН,
Бухоро область партия комитетининг иккинчи секретари, КПСС XXVI съезди делегати

Энгельс номли колхоз областимиз пойтахти биқинига жойлашган. Бу хўжаликдаги ишлар ўртача борар, колхозчилар уни иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш учун сарфлаётган меҳнат ҳамиша ҳам кутилган самара бермасди. Кадрлар, айниқса ўрта бўғин мутахассислари ўртасида қўнимсизлик кучли эди. Район партия комитети ана шундай бир шароитда колхоз партия комитетининг диққат-эътиборини партиявий интизомни мустаҳкамлашга, коммунистларнинг авангардлигини кучайтиришга, айниқса, ёш коммунистлар билан ишлашни такомиллаштириш, кандидатлик стажининг аҳамиятини кучайтириб, партиявий топшириқларнинг ролини оширишга қаратди. Раҳбар кадрларни, мутахассисларни сиёсий етуклиги, ишчанлиги, ташаббускорлиги, ўзига ва бошқаларга талабчанлик фазилатига қараб танлаш талаб қилинди.

Партия ташкилотида ёш коммунистлар мактаби ташкил этилди. Партия сафига кирувчиларга тавсиянома бераётган коммунистларнинг масъулияти оширилди. Улар ўз кафолотларига олган кишиларнинг ҳаётини, меҳнат фаолиятини чуқур ўрганадиган бўлиб қолдилар. Натижада партия сафи муносиб, етук меҳнатсевар ва ташаббускор ёшлар ҳисобига ўса бошлади.

Механизатор Бахшулла Арслонов ана шуларнинг бири эди. У 7-бригадада меҳнат қилар, партия сафига ўтиш муқаддас орзуси эди. Бригада коммунистлари унга далда беришди, партия ташкилотига ариза ёзишга даъват этишди. Коммунистларнинг қўллаб-қувватлаши механизаторга мадад берди, унинг руҳини кўтарди. Партия ташкилоти Арслоновнинг меҳнат фаолиятини, шахсий ҳаётини, одамлар даврасидаги нуфузини диққат билан ўрганиб чиқди. Партия аъзолигига кандидатликка қабул қилингач, унга ғоят муҳим партия топшириғи берилди — қолоқ бригадага раҳбарлик қилиш юклатилди.

Ёш коммунист бутун маҳоратини ишга солди. Бригада аъзоларининг қалбига йўл топа билди, уларда илғорлар қаторига чиқиб олиш мумкинлигига ишонч уйғотди. Натижада бир йилнинг ўзида ҳосилдорликни 11 центнер ошириб, 30 центнерга кўтаришга муваффақ бўлди. Кандидатлик стажини ўтаб, қўлига партия билетини олгач, Ўртачўлга отланди. Икки укаси, икки ўғлини ёнига олиб, чўл қувди, ер очди. Ҳозир 120 гектар қўриқда деҳқончилик қилаётир, чинакам коммунистга хос жасорат кўрсатаётир.

Шу кунларда Энгельс номли колхоз партия ташкилоти ҳузурида иш олиб бораётган коммунистлар мактабида 22 нафар тингловчи таълим олмоқда. Уларнинг ҳаммаси ўзига берилган партия топшириқларини активлик билан бажараётир, меҳнатда ўрнак кўрсатаётир. Эндиликда колхоз юксалишнинг равон йўлига чиқиб олди. Сўнгги икки йилдағина ҳосилдорлик 10 центнерга кўпайди.

Съездда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитет номидан қилган Ҳисобот докладини тинглар эканман, Ленин партиясининг ҳар бир аъзоси зиммасига ўн биринчи беш йилликда ғоят масъулиятли вазифалар юкланаётганлигини, уларнинг ҳар бири ўз участкасида, ўз шахсий иш жойида ташаббускорлик ва партиявий ибрат кўрсатиб, бу вазифаларни муваффақият билан адо этишга салмоқли ҳисса қўшиши лозимлигини чуқур ҳис қилдим. Ана шу руҳ бугун ҳар бир ишимизда сезилиб турибди. Партия сафига киришни хоҳлаётган кишилар кўпайиб бормоқда. Чунки партиямиз ўз фаолияти, халқ бахт-саодати йўлидаги қизғин ишлари билан бутун омманинг мутлақ ишончини қозонди. Шундай бир шароитда партияга янги аъзолар қабул қилишга ниҳоятда талабчанлик билан ёндашиш ғоят муҳимдир. Область партия комитетлари КПСС XXVI съезди кўрсатмаларини бажара бориб, партия сафига қабул жараёнини муттасил такомиллаштирмоқда.

Партияга қабул ва ёш коммунистлар билан ишлаш масалалари партия комитетларининг бюро мажлисларида, коммунистларнинг йиғилишларида чуқур манфаатдорлик туйғуси билан муҳокама қилинаётир. Натижада ёш коммунистлар кандидатлик стажини ўташ мобайнида ўзларининг бутун қобилиятларини намоён қилмоқдалар. Партия аъзолигига кандидатларни юксак ғоявийлик, меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялаш, уларда топширилган иш учун партиявий масъулиятни яққол ҳис этиш туйғусини камолга етказиш ҳамиша диққат-эътиборимизда.

Навоий азот ишлаб чиқариш бирлашмасида органик ишлаб чиқариш участкаси узоқ муддат оқсаб келди. Партком ёш коммунист Г. Янни шу участка бошлиғига тавсия қилди. Вақт йўл тўғри танланганлигини яққол кўрсатди. Г. Ян кандидатлик стажи давомида қолоқ участкани кўтариш, ўзига билдирилган ғоят юксак ишончни муносиб равишда оқлаш учун бутун билими, тажрибасини ишга солди. Бирор қийинчилик туғилган тақдирда партия комитетига мурожаат қилди. Коммунистлар уни қўллаб-қувватладилар. Фойдали, ўринли мулоҳазаларини амалга ошириш учун зарур ёрдам кўрсатдилар. Натижада коллектив илғорлар сафига чиқиб олди.

Навоий шаҳар партия комитети қолоқ участкаларни кўтаришда ёш коммунистларнинг жонкуярлиги, ташаббускорлиги, ишчанлик қобилиятидан оқилона фойдаланаётир. Кандидатлик стажи бундай кишилар учун ўз қобилиятини намоён қилиш, партиявий чиниқиш, кишилар билан ишлаш тажрибасини эгаллаш даврига айланмоқда.

Партиявий топшириқ ёш коммунистларнинг комплекс тарбиясида муҳим ўрин тутаётир. Ҳозирги кунда областимизда партия аъзолигига кандидатларнинг 90 процентдан кўпроғи доимий топшириқларни бажармоқда. Ёш коммунистлар партия йиғилишлари ва турли кенгашларда муҳокама қилинадиган масалаларни тайёрлашда, қабул қилинган қарорларнинг ижросини текширишда фаол иштирок этаётирлар. Чунончи, **Бухоро район партия ташкилотларида ўтаётган йиғилишларда муҳокама қилинаётган масалаларни тайёрлашда партия аъзолигига кандидатларнинг 95 процентдан кўпроғи қатнашаётир. Ромитан район партия ташкилотларида эса ёш коммунистлар билан шахсий суҳбатлар ўтказиш, бу суҳбатларнинг улар камолотидаги ролини ошириш борасида ибратли тажриба орттирилган.** Навоий, Зарафшон шаҳарлари, Ғиждувон ва Вобкент районларининг партия ташкилотларида ёш коммунистлар мактаби самарали иш олиб бораётир. Яқинда Навоий шаҳар партия комитети ёш коммунистлар сиртқи мактабининг ўқув планини тасдиқлади.

Биз партияга қабулни яхшилашда ва ёш коммунистларнинг авангардлик ролини кучайтиришда партия комиссиялари ролини муттасил ошириб бораётирмиз. Навоий, Зарафшон шаҳарлари, Қоракўл ва Қизилтепа районларининг партия комитетлари КПСС сафига қабул қилишни сўраб ариза бераётган кишиларни саралаш ва ёш коммунистларни тарбиялашда ана шу партия комиссиялари ва методик советлар фаолиятидан оқилона фойдаланаётир. Партиявий-ташкилий ишлар кабинетларининг аъзолари бошланғич ташкилотларда бўлиб, партияга қабул масаласи муҳокама қилинаётган йиғилишларда қатнашадилар, ёшларнинг ишчанлик ва меҳнат фаолиятларини чуқур ўрганадилар.

Шуни ҳам айтиш керакки, бу иш мобайнида айрим нуқсонлар ҳам содир бўлаётир. Баъзи коммунистлар тавсиянома ёзиб беришни сўраб мурожаат қилган ўз ҳамкасбларига талабчанлик билан муносабатда бўлмаётирлар. Бундай юзакичилик КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинганлар орасида тасодифий кишилар ҳам учраб қолишига олиб келаётир. 1-Бухоро локомотив депосининг пассажир поездлар ҳаракати колоннаси партия группасида шундай кўнгилсиз воқеа содир бўлди. Машинист ёрдамчиси Юрий Пантюхинга ўз вақтида жуда яхши тавсиянома ёзиб беришди, уни ибратли ишчи, ҳаммага намуна кўрсатиб келаётган кадр сифатида мақташди. Охири кандидатлик стажини ўтаётган Пантюхинга катта ишонч билдирилди. Комсомоллар уни ўз ташкилотлари етакчилигига сайлашди.

Афсуски, натижа кутилгандек бўлиб чиқмади. Ёш коммунист ортиқча мақтовлардан талтайиб, ўзига билдирилган ишонч юкини кўтара олмай қолди. Комсомол ташкилотида интизом бўшашди. Шунда коммунистлар унга тавсиянома берган кишилардан Пантюхиннинг салбий жиҳатларини нима учун пайқамаганликлари, нега фақат ижобий томонларини таърифлаганликларини тушунтириб беришни талаб қилишди.

Кандидатлик стажини ўтай олмай партия сафидан ўчирилган ҳолатлар чуқурроқ таҳлил қилинса, уларнинг кўпчилиги жиноий ишлар, социалистик мулкни талон-торож қилиш, ўз хизмат вазифасига масъулиятсизлик билан қарашга бориб тақалади. Хўш, нега шундай ҳоллар содир бўлмоқда? Нима учун айрим номуносиб шахсларга КПСС сафига кириш учун йўл очиб қўяётирмиз. Фикримча, бундай воқеаларнинг содир бўлиши учун бутун масъулият тавсиянома бераётган коммунистлар, партия ташкилоти етакчилари, шу коллективда меҳнат қилаётган барча коммунистлар зиммасига тушади.

Коммунистик партия жамиятимизнинг ақл-идроки, илҳомчиси ва раҳнамоси эканлиги КПСС XXVI съездида, съезд қабул қилган барча муҳим қарорларда яна бир бор ўзининг ёрқин ифодасини топди. Биз съезд кўрсатмаларини амалга ошира бориб, партия сафларини муносиб кучлар ҳисобига муттасил тўлдириб бораверамиз. Айрим тасодифий кишилардан партия сафини тозалаб, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлигини, социалистик мусобақада байроқдорлигини таъминлаймиз.

ҲАР БИРИМИЗ МАСЪУЛМИЗ

Пардагул РЎЗИМОВА,
Беруний районидаги Будённий номли совхоз бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXVI съезди делегати

Мен ўша партия йиғилишини ҳануз унута олмайман. Коммунистлар мени КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилиш учун қўл кўтаришган дақиқада кучли бир ҳаяжон бутун вужудимни қамраб олгани ёдимда. Москвада, XXVI съезд давом этиб турган кунлари ўша унутилмас дамларни қайта-қайта хотирладим. Ўзимнинг бутун партия ишига дахлдорлигимни мамлакатимиз истиқболига дахлдорлигимни борлиғим билан чуқур ҳис этдим. Бу менга жуда катта куч берди. Келгусидаги ишларимни режалаштириб олишга руҳлантирди.

Съезддан қайтгач, оиламиз даврасида катта кенгаш қурдик. Турмуш ўртоғим Раимбой ака менинг мулоҳазаларимни эътибор билан тинглаб, қизғин маъқуллади. Фарзандларимиз Раъно билан Нуқулжон бу маслаҳатдан қанот пайдо қилгандек бўлишди. Чунки биз бу йил оилавий экипаж ташкил этиб, мавсумда 700 тонна пахта териш режасини тузмоқда эдик. «Автоном республика механизаторларининг мусобақасида ғолиб чиқиб, Паша Ангелина совринини олибсиз, — деди қизим Раъно. — Бу ҳаммамиз учун катта мукофот. Ҳаммамиз шунга яраша меҳнат қилишимиз керак».

Партия аъзолигига кандидатлик муддати. Бу муддат ҳар бир коммунистнинг ҳаётида чуқур из қолдиради. Асосий ҳолларда унинг бутун умр йўлини белгилаб беради, характерини чиниқтиради. Синов даври партиямизнинг ҳар бир жангчиси учун камолот, етуклик босқичига айланади.

Партия съездининг юксак талаблари асосида КПСС аъзолигига қабул ва ёш коммунистлар билан ишлаш жараёнини янада такомиллаштириш лозимлиги бизларни қунт билан ишлашга, кишиларни пишиқ-пухта ўрганишга даъват этаётир. Кўпинча ёш йигит-қизлар, ёш ҳамкасбларим тавсиянома ёзиб беришни сўраб мурожаат қилишади. Шундай дақиқаларда рўпарамда турган йигит ёки қизга узоқ тикилиб қоламан. Бир лаҳзада унинг бутун умри, меҳнати кўз ўнгимдан ўтади. Отасининг Улуғ Ватан уруши фронтларида қаҳрамонларча ҳалок бўлгани ҳам, онаси урушдан кейинги оғир кезларда колхозни тарк этмай чидам билан меҳнат қилганини ҳам хотирлайман. Ўзини ўқувчилик йилларидаёқ пахта даласига талпинган ўсмирлар даврасида кўрганман. Куз ассида қўллари ёрилганида ҳам пахтазорни тарк этмаганининг гувоҳи бўлганман. Бундай ҳамкасбга тавсиянома бермаслик мумкинми? У ўз ҳаётида муҳим бурилиш ясамоқчи, янги бир муҳим қадам қўймоқчи экан, нега уни қўллаб-қувватламайлик? Кўнглининг аллақаеридаги ишончсизликни ўзимизнинг партиявий эътиқодимиз, ҳароратли сўзимиз билан нима учун кўтариб юбормайлик?

Ёз кезлари, далада иш қизиб турган паллада ийманибгина ёнимга келган қизни қучоқ очиб қарши оламан. Сўзларини қунт билан тинглайман. Бу қиз партиямизнинг муносиб аъзоси бўла олишини, отаси ўз қўлида кўтариб келган музаффар байроғимизни олға давом олиб кетишга қодирлигини англайман. Унга тавсиянома ёзар эканман, ана шу ишонч қалбимга қудрат бағишлаб туради.

Яқинда мен қўшни колхозда бўлдим. Коммунистлар мени партия йиғилишига таклиф қилишди. У ерда ёшгина бир қиз сўзга чиқди. У ўз иши, ўзи сигир соғаётган чорвачилик фермасидаги жуда катта ўзгаришлар ҳақида тўлқинланиб гапирар экан, партия комитетининг секретари Раимбой Воисов секингина: «Бундай катта йиғилишда биринчи бор сўзга чиқиши, — деди — Ҳожибекани январда кандидатликка қабул қилганмиз».

Минбарда нутқ сўзлаётган «Победа» колхозининг ёш сут соғувчиси Ҳожибека Жуманиёзовага ҳавас билан қарайман. Унинг ҳаяжони, унинг иштиёқи, унинг туйғулари менга яқин ва тушунарли. Жуманиёзова съезд қарорларидан руҳланиб, бу йил 4 минг литрдан сут соғиб олишга сўз берди. У ўз аҳдига вафо қилажагига, коммунистлар даврасида берган сўзининг устидан албатта чиқажагига қаттиқ ишонч ҳосил бўлди менда. Кейинчалик район марказида ўтган йиғилишлардан бирида шу колхоз раиси Ҳожибой ака Файзуллаевдан Жуманиёзова қандай меҳнат қилаётганлиги, кандидатлик стажини қандай ўтаётганлигини суриштирдим. «Биласизми, Пардагул, — деди суҳбатдошим, — ўша кезлари фермамизда кунлик сут соғими 630, нари борса 650 килограммдан ошмасди. Ҳозир кунига бир тоннага етказиб сут соғиб оляпмиз. Ҳожибека Жуманиёзова синов муддатини қандай ўтаётганлигини яна тасвирлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак?» Дарҳақиқат ортиқча изоҳнинг ҳожати йўқ эди. Ёш коммунист ўз сўзининг устидан чиқмоқда. Синов муддатини шараф билан ўтамоқда.

Шу билан бирга баъзан район партия комитетида ўтган йиғилишларда, бошланғич партия ташкилотларидаги мажлисларда ноҳуш воқеаларни эшитиб қоласан, киши. Бу кандидатликка қабул қилиш учун тавсия этилган кишилар ўз вақтида қунт билан чуқур ўрганилмаганлиги оқибатидир. **Эндиликда партияга қабул қилишни сўраб ариза берган кишилар тўғрисида фақат коммунистларгина эмас, балки партиясиз ўртоқларнинг ҳам фикр-мулоҳазалари аниқлаб чиқилмоқда.** Чунки улар бу киши билан ёнма-ён меҳнат қиладилар, уни турли шароитларда кўрганлар, кузатганлар. **Шу ўринда кандидатликка қабул қилиш тўғрисидаги аризаларни очиқ партия йиғилишларида қараб чиқиш лозим деб ҳисоблайман. Чунки бу ҳол партия сафига кимлар қабул қилинаётганлигини бутун коллектив билиб, кўриб туришига, бу ўртоқ ҳусусида ўз мулоҳазасини ошкора айтишига зарур шароит яратиб беради. Аризаси қараб чиқилаётган киши ҳақида партиясиз ўртоқларнинг мулоҳазалари унинг кейинги камолотига, партияга қабул қилингандан сўнгги бутун фаолиятига, шубҳасиз, катта таъсир кўрсатади.**

Партияга қабул масаласи қараб чиқилаётган йиғилишларда кўпинча: «Яхши биламиз», «Актив», «Жамоатчи» — деган сўзларни эшитишга тўғри келади. Сиртдан қараганда бу сўзлар даврада турган ўртоқни бирмунча характерлагандек бўлиб туюлади. Лекин шуни унутмаслик керакки, ҳар қандай шошма-шошарлик ёки юзакичилик ишга фақат зарар келтиради. Унинг оқибатларини бартараф этиш учун кейинчалик бутун партия коллективининг, раҳбар органларнинг қанчадан-қанча куч сарфлашига тўғри келади. Умуман, номуносиб хатти-ҳаракати учун кандидатни ёки партия аъзосини КПСС сафидан ўчиришнинг ўзи барча коммунистлар учун ғоят ноҳуш, кўнгилсиз, ачинарли воқеадир.

Партия XXVI съездида КПСС сафига кандидатликка қабул қилиш ва ёш коммунистларнинг тарбияси билан муттасил, изчил шуғулланиш лозимлиги яна бир бор қатъият билан таъкидланди. Биз, коммунистлар ўз сафларимизнинг поклиги учун ҳеч қачон бефарқ бўлган эмасмиз. Бефарқ бўлмаймиз ҳам. Партия сафларининг жипслиги бутун партиянинг, ҳар бир коммунистнинг бевосита ишидир.

«ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК» ТЎЛҚИНИДА

УРГАНЧ ОБОД БЎЛАДИ

Ҳамма қайноқ меҳнат оғушида. Кучли ва узлуксиз селлар, табиий офат қолдирган из ҳали тўла йўқолмаган бўлса ҳам, Урганч шаҳар корхоналарида, қурилиш объектларида иш бир маромда кетяпти, транспорт ва алоқанинг нормал ишлаши таъминланяпти.

Ҳовлилар ва кўчалардаги сувни насослар ва махсус автомашиналар ёрдамида ташқарига чиқариб тўкиш, шаҳарни тозалаш, иморатларни қайта тиклаш ва янги уйлар қуриш қизғин олиб борилаётир. Бу ишларда Бухоро, Самарқанд, Туркманистон ССР Чоржўй областларидан ёрдамга келган транспортчилар ва бунёдкорлар ҳам иштирок этмоқдалар. Кечагина олинган палаткалар ва кўчма вагонларга одамлар жойлаштирилди. Аҳоли мебель ва бинокорлик материаллари билан таъминланмоқда. Республика пойтахтидан ва областлардан, Москва ва Ғарбий Сибирдан, Жанубий Урал ва Свердловскдан — хуллас, яқин-йироқ, эл-элатлардан юк ортилган вагонлар изма-из келиб турибди. Шаҳардаги 542 оилага давлат страхованиеси йўли билан 132 минг сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди.

Шанбалик кунида Урганч уйсозлик комбинатини реконструкция қилиш ва кенгайтириш поёнига етказилади. Натижада комбинатнинг қуввати икки баравар ошади. Шу куни юздан ортиқ киши корхонанинг бош ишлаб чиқариш корпуси ва бошқа объектларда 2500 сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришади. Шаҳар парки ва спорт соғломлаштириш комплекси қурилишида бир кунда икки кунлик ишни амалга ошириш мўлжалланмоқда. Шаҳардаги ишга яроқли аҳолининг катта қисми маҳаллаларда тозалик ўрнатиш, ободонлаштириш ва кўчат ўтқазиш билан шуғулланади.

Урганчда бу йилги шанбалик «Шаҳримизни янада обод ва кўркам қиламиз!» деган шиор остида ўтади.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Кўҳна Бухоро тобора яшармоқда. Тўқимачилик комбинати ёнида бунёд этилаётган «Шарқ-1» микрорайони кун сайин қад ростламоқда. Қурилишни «Бухараградострой» тресту коллективи олиб боряпти. Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида бу ерда болалар боғчалари, магазинлар, мактаблар билан бирга 65 минг 720 квадрат метр уй-жой бинолари ишга туширилади. Суратда: трестнинг илғор қурувчиси, пардозловчилар бригадаси бошлиғи, Октябрь революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари соҳиби М. Исмоилов.

Р. Ғафуров, В. Казанцев фотоси. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

Сифат белгиси билан

Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи хушхабар олди: корхонада тайёрланган янги хил стуллар туркумига давлат Сифат белгиси берилди. Шунингдек, ётоқхона анжомлари — гарнитур ҳам қайта аттестациядан муваффақиятли ўтди. Корхонада бу йил 93 минг дона Сифат белгили стуллар ва 2 минг комплект ётоқхона анжомлари тайёрланади.

И. ГАЗИЗОВ.

Қурувчилар ютуғи

«Узколхозстрой»нинг Намангандаги 4-экспериментал қишлоқ қурилиши комбинати бунёдкорлари съездлар йилини яхши бошлашди. Корхона коллективи уч ярим ойлик топшириқларини барвақт бажариб, 6 минг кубометр темир-бетон маҳсулотлари, 7 минг квадрат метр эшик-ром, 553 кубометр тахта ва бошқа маҳсулотлар тайёрлади ҳамда 141 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширди.

А. ЖАББОРОВ.

* * *

Шунингдек, андижонлик **Ҳ. Каримов, Ю. Султонов, Р. Тошхонов, Р. Фармонов, И. Сотволдиев, У. Холиқов, А. Ваҳобов**, сурхондарёлик **Т. Бойматов, М. Худойберганова**, қашқадарёлик **А. Раҳимов, А. Ўринов**, хоразмлик **Ш. Бойдуллаев, Ф. Абдуллаев**, фарғоналик **С. Нишонбоев, А. Собиров**, жиззахлик **Н. Жонузоқов**, бухоролик **Д. Баҳронов**, сирдарёлик **С. Мираҳмедова** ва бошқа ўртоқлар ҳам редакциямизга турли мавзуларда хат-хабарлар йўллаганлар.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

СЪЕЗД МАТЕРИАЛЛАРИ — ОММАГА

Бувайда район «Олға» газетасининг сўнгги сонларидан бири район партия ташкилотларида КПСС XXVI съезди материалларини пропаганда қилиш соҳасида олиб борилаётган ишларни кенг ёритишга бағишланди. Район партия комитетининг секретари М. Қодированинг «Съезд кўрсатган йўлдан» сарлавҳали мақоласида идеология ходимлари олиб бораётган серқирра ишлар ҳақида ҳикоя қилинади. «Халқнинг кучи — партия билан бирликда, партия раҳбарлигидадир» умумий сарлавҳа остида берилган қўш саҳифадан «Билим» жамияти район ташкилоти правлениесининг масъул секретари Н. Шерматовнинг «Лекция пропагандасини кучайтирамиз», Калинин номли колхоз партия комитетининг секретари О. Толиповнинг «Кенг пропаганда қиламиз», район комсомол комитетининг иккинчи секретари Б. Ҳамроқуловнинг «Ҳамиша эътиборда» сарлавҳали материаллари ўрин олган. Уларда меҳнат коллективларида олиб борилаётган агитация ва пропаганда ишлари тажрибаси кенг ёритилган.

Партия съезди материаллари пропагандасига газета саҳифасидан кенг ўрин бераётган мазкур редакциянинг ижодий изланишлари эътиборга сазовордир.

ДАВР БИЛАН ҲАМНАФАС

«Ўзбекистон коммунисти» — «Коммунист Узбекистана» журналининг 60 йиллигига

Ўзбекистон партия ташкилоти, матбуот ходимлари, бутун республикамиз жамоатчилиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг назарий ва сиёсий журнали — «Ўзбекистон коммунисти» — «Коммунист Узбекистана»нинг 60 йиллигини нишонламоқдалар.

Совет матбуоти энг кекса органларидан бирининг, Ўрта Осиёдаги партиявий журналлар ветеранининг 60 йиллик тўйи КПСС XXVI съезди бўлиб ўтган йилда нишонланмоқда.

«Ўзбекистон коммунисти» — «Коммунист Узбекистана» журнали саҳифаларида партия билан халқнинг чоризмнинг собиқ чекка ўлкасида революцион туб ўзгартишларни амалга ошириш учун курашининг ёрқин солномаси, қардош республикалар билан бирга коммунизм сари иқтисодий, илмий-техникавий, социал ва маданий тараққиёт йўлидан бораётган Совет Ўзбекистони бугунги кунининг солномаси яққол акс этади.

Журнал ташкил топган кундан буён маркса-ленинча таълимотни пропаганда қилиш соҳасида жуда кўп ишлар қилди, республикада сиёсий, ташкилотчилик ва идеология ишини такомиллаштиришга катта ҳисса қўшди, социалистик ва коммунистик қурилишнинг барча босқичларида партия ташкилотлари ишида илмий ёндашишни, коллективчилик ва ишчанликни барқарор этишга фаол кўмаклашди, жами илғор ташаббусларни дадиллик билан қўллаб-қувватлади, республикада хўжалик ва маданий қурилиш планларини амалга ошириш тажрибасини умумлаштириб ва ёйиб келди.

1920 йил 1 декабрда РКП(б) Марказий Комитети Туркистон бюросининг ва Туркистон Компартияси Марказий Комитетининг органи сифатида рус тилида «Коммунист» номи билан журналнинг биринчи сони чиқди. 1921 йил февралидан бошлаб у ўзбек тилида чоп этила бошлади. Журнал биринчи сонининг редакцион мақоласида бундай дейилган:

«Туркистон Коммунистик партиясининг шу дамгача ўз марказий раҳбар матбуот органи йўқ эди. Ваҳолонки, биринчидан, марказдан анча узилиб қолганлик, иккинчидан эса Туркистон воқелигига хос хусусиятлар партиявий журнал нашр этишни зарур қилиб қўйди. Ана шу камчиликни биз чиқараётган «Коммунист» тўлдириши керак».

Журналнинг дастлабки сонлари саҳифаларида партия ва совет қурилишининг туб масалалари муҳокама қилинди, мустамлакачилик қолдиқларига, миллатчилик тенденцияларига қарши меҳнаткаш омманинг коммунистик онгини ўстириш, партия сафларини мустаҳкамлаш учун кураш олиб борилди.

Туркистон Компартияси Марказий Комитети журнал ишига раҳбарлик қилди. Кўқон «Халқ газетаси»да ишлаган чоғидаёқ ўзининг истеъдодли журналист эканлигини кўрсатган Н. Тўрақулов редакцион коллегия раиси, москвалик тажрибали журналист А. И. Зонин масъул редактор бўлиб ишладилар. Кейинчалик таниқли ёзувчи бўлиб етишган Борис Лавренев журнал ишига жуда кўп куч ва ғайрат сарфлади.

Туркистон Компартияси Марказий Комитети, унинг агитация ва пропаганда бўлими редакция коллективини ўз ишлари ва режалари ҳақида муттасил хабардор қилиб турдилар, Лениннинг совет матбуоти ҳақидаги доно фикрлари ва бебаҳо йўл-йўриқларига амал қилган ҳолда редакцияга авторлар активини танлашда ёрдам бердилар. «Коммунист»нинг муаллифлари орасида В. И. Лениннинг дўсти ва сафдоши, 1896 йилдан большевиклар партиясининг аъзоси, РКП(б) Марказий Комитети Туркистон бюросининг раиси С. И. Гусев, Бутунроссия Марказий Ижроия Комитетининг ва РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон ишлари бўйича комиссияси раиси А. А. Иоффе ва партиянинг бошқа атоқли арбоблари бор эдилар.

1922 йил март ойида Туркистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг қарорига биноан «Коммунист» журнали раҳбар партия журнали қилиб қайта тузилди ва «Коммунистлар йўлдоши» деб аталди. У ўзбек, рус ва қозоқ тилларида чиқиб турди.

В. И. Ленин, Коммунистик партия миллий сиёсатни амалга оширишга, халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлашга ғоят катта аҳамият бердилар. В. И. Лениннинг «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» деган хати Туркистон коммунистлари учун программ ҳужжат бўлдики, бу хатда доҳий «Туркистон халқлари билан тўғри муносабатлар ўрнатиш эндиликда, муболағасиз айтиш мумкинки, ғоят улкан, жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга моликдир...» деб ёзган эди. Лениннинг бу кўрсатмалари журналнинг бутун материаллари руҳига сингиб кетган.

Ўзбекистон ССР ташкил этилгандан кейин «Коммунистлар йўлдоши» — «Спутник коммуниста» «Красный рубеж» деб аталиб рус тилида чиқди, 1925 йил сентябридан эса «Коммунист» журнали РКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюроси ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети органи сифатида ўзбек тилида чиқа бошлади. У маркса-ленинча назарияни тинмай пропаганда қилар экан, Совет Ўзбекистони коммунистларининг ғоявий ва ташкилий бирлигини мустаҳкамлаш учун курашда маҳаллий партия ташкилотларига катта ёрдам кўрсатди. Ўзбекистоннинг таниқли партия ва давлат арбобларидан А. Икромов, Ф. Хўжаев, У. Юсупов, Й. Охунбобоев ва бошқалар журналда ўз мақолалари билан тез-тез қатнашиб турдилар.

Бу — мамлакатимизнинг пахта мустақиллигини таъминлаш учун, ҳар бир янги гектар ер учун, ҳар бир метр канал учун, пландан ташқари етиштирилган ҳар бир центнер пахта учун кураш йиллари эди. Ана шу муҳим ишда «Коммунист» журнали ҳам муносиб ўринни ишғол қилди.

Партия съездларининг ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини пропаганда қилиш, уларни амалга ошириш учун кураш — журнал фаолиятининг асосий йўналишидир. Ҳар бир сонда журналхонларни партия Ўзбекистон меҳнаткашлари олдига қўйган туб масалалар билан таништирувчи мақолалар босилади, ҳозирги босқичда коммунистик қурилишнинг энг муҳим проблемаларини, экономика, оммани коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларини, партиявий иш тажрибасини ёритувчи материаллар бериб борилмоқда.

Журнал партия қарорларига амал қилиб, журналхонлар диққат-эътиборини фан-техника тараққиётини тезлаштириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, партия, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалаларига, топширилган иш учун масъулиятни ошириш, тежамкорлик режимига қатъий риоя қилиш, резерв ва ресурслардан, айниқса қишлоқ хўжалигида тўла-тўкис фойдаланиш вазифаларига қаратди.

Эндиликда ижодий коллективимиз олдида КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларини кенг пропаганда қилиш, республика меҳнаткашларини ўн биринчи беш йиллик план топшириқларини бажаришга сафарбар этиш, партия ташкилотларининг идеологик ва ташкилотчилик ишини, совет, комсомол, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларининг фаолиятини янада чуқурроқ ёритиш каби катта вазифалар турибди. Фан-техника революцияси масалаларига ғоят катта эътибор берилади.

Журнал ташкил этилган дастлабки кунданоқ партиянинг содиқ ёрдамчиси эканлигини амалда исботлаб келмоқда. Партиямиз матбуотни нақадар юксак қадрлаётганлигини, революцион тараққиётнинг ва партия қурилишининг турли босқичларида унинг куч-ғайратини коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга сафарбар этиб келганлигини журналимиз тарихи мисолидан яққол кўриш мумкин.

Партиямиз, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети журнал фаолиятига муттасил раҳнамолик қилиб, унинг ҳақида тинмай ғамхўрлик кўрсатаётганликлари туфайли редакциянинг бутун ижодий коллективи, редколлегия аъзолари ва фаол авторлари тобора зўр завқ-шавқ билан меҳнат қилмоқдалар. Журналнинг Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланиши бу доимий раҳбарлик ва ғамхўрликнинг ёрқин далилидир.

З. ЁҚУБОВ,
«Ўзбекистон коммунисти» — «Коммунист Узбекистана» журнали бош редакторининг ўринбосари.

ИРМОҚЛАР ТУТАШГАН ЖОЙДА

ОЧЕРК

Ёз кунларидан бирида хатирчилик икки ўртоқ Навоий шаҳрини томоша қилгани боришди. Улар сўнгги беш йилликлар фарзанди бўлган бу ажойиб шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини айландилар.

Хатирчига қайтиш олдидан эса саноат моллари магазинига киришди. Чинни идишлар бўлимида бир муддат тўхтаб қолдилар. Ҳамроҳлардан бири сотувчи қизга:

— Синглим, ҳув анови ликобчадан ўн икки донасини ўраб беринг, — дея мурожаат қилди.

— Бизга бир юз йигирматасини ўраб беринг, синглим, — деди иккинчиси.

Бу гапни эшитиб ҳамроҳи — Салоҳиддин ака ҳам шеригига ҳайрон боқди:

— Шунча кўп чинниворни нима қиласиз, Тешавой?

— Биласиз-ку, дўстим, рўзғорим жуда катта...

x x x

Бир қатра суви олтинга тенг Зарафшон дарёси Самарқанд шаҳрининг остонаси ҳисобланмиш Чўпонота тепалиги ёнида Оқдарё ва Қорадарё деб аталган иккита ирмоққа бўлинади. Ҳар иккала ирмоқ ўз йўлида минг-минг гектарлаб ерга обиҳаёт туҳфа этиб, Бухоро областининг чегарасига яқин бир манзилда, аниқроғи, Хатирчи райони заминида бир-бири билан яна туташади.

«Коммунизм» колхози Зарафшон дарёсининг иккала ирмоғи қайтадан туташган — Дарёободда ўрнашган. Тешабой Ширинов ана шу хўжаликнинг раиси, катта рўзғорнинг бошлиғи.

Кўп ҳолларда экин экиладиган ерга сув чиқариш муаммоси деҳқонлар олдида кўндаланг бўлади. Икки ирмоқ туташган жойдаги бу хўжалик ерларида эса ернинг сувини қочириш муаммоси кўпчиликни қийнарди.

Ҳа, бир вақтлар бу хўжалик ихтиёридаги ерлар бошқачароқ кўринишга эга эди. Кўпгина майдонлар тошлоқ бўлгани сабабли экин экишга ярамасди. Соз тупроқли майдонлардан эса, ер ости сувининг яқинлиги туфайли кутилган ҳосилни олиб бўлмасди. Ботқоқлик ва қамишзорлар, майда-майда кўлмаклардан ташқари улкан Ноғора кўли салкам юз гектар майдонни эгаллаб ётарди.

Урушдан кейинги йилларн Дарёободда бир нечта кичик колхоз мавжуд эди. Деҳқонлар ўшанда ҳам дурустгина меҳнат қилардилар. Бироқ ҳосилдорлик ниҳоятда паст эди. Пахта етиштириш плани ҳам шунга яраша эди. Лекин топшириқ ҳар йили бажарилмай қоларди. Ёлғон бўлмасин, 1963 йили Дарёободда жойлашган хўжаликларда ҳам ҳосил бинойидек бўлди. Колхозлар пахта тайёрлаш планини амал-тақал қилиб бажардилар. Ҳар гектар ердан ўртача 12 центнердан пахта олинди. Кейинги икки йилда эса ҳосилдорлик яна пасайиб кетди. Бу ҳол деҳқонларнинг руҳини яна тушириб юборди.

1965 йил бошида Карл Маркс номли колхознинг «Навоий» участкаси «Коммунизм» колхозига қўшилди: хўжалик йириклашди. Ҳар иккала хўжалик ҳам ўша пайтда область бўйича энг қолоқ участкалардан эди. Колхоз билан унга янгидан қўшилган участка биргаликда давлатдан 1 миллион 300 минг сўм миқдорида қарздор эди.

Йириклашган, аммо қолоқ бу хўжаликка бир неча йил бухгалтерия системасида ишлаган, ҳалол меҳнати билан, кўпчиликка меҳрибонлиги билан эл назарига тушган Тешабой Ширинов раис қилиб сайланди. Ўзи туғилиб ўсган, меҳнати сингиган жойлар эмасми, янги раис бу ерларнинг шароитини яхши биларди. Шу боис колхозни қолоқликдан чиқаришга дадил киришди. Бу борада унга правление аъзолари, район партия ва совет ташкилотлари ҳамдам бўлдилар.

Ўша пайтларда колхознинг пахтачиликда банд бўладиган майдони 860 гектардан иборат эди. Ернинг рельефи ҳам, майда-чуйда пайкалларга бўлиниши ҳам деҳқончилик учун ниҳоятда ноқулайлик туғдирар эди. Шуни айтиш кифояки, энг катта пайкал саккиз гектарлик майдондан иборат эди. Хўжаликнинг ўша пайтдаги аҳволи ва кейин қилинган ишлар хусусида Тешабой ака шундай ҳикоя қилади:

— Ота-боболаримиз, туяга миниб олисни кўзла, деганлар. Халқ ишонч билдириб, мени раисликка лозим кўрибдими, шуни оқлашим керак эди. Бу ишда шошма-шошарлик ҳам, тушкунликка берилиш ҳам мумкин эмасди. Яшириб нима қиламан, бухгалтерлидалик пайтимдаёқ колхозни қай тадбирлар билан оёққа турғизиш мумкинлигини ўйлаб юрардим. Правлениеда билдирилган таклифларим қувватланмай қолган пайтлар ҳам бўлган эди... Энг аввало, ернинг сувини қочириш учун нишабини кунботиш тарафига — Бухоро томонга қаратиб коллекторлар қазитдик. Хўжалик ихтиёридаги ерларни қайтадан планлаштириб, карталаштирдик. Зах сувлар этакка эниб кетди. Захкаш ботқоқликларни қуритиб, қамишзорларга ўт қўйдик. Ўша жойлар ҳам экин экса бўладиган бинойигина майдонларга айланди. Ноғора кўлнинг ҳам суви пасайиб кетди. Ерларни қайта планлаштириш вақтида кўлнинг устини текислатиб юбордик, яхшилаб ўғитладик. Чигит экиладиган майдонларимиз шу тариқа кенгайиб борди. Энди бўлса, ерларимизнинг ҳаммаси 30—32 гектарлик пайкаллардан иборат. Ўша — олтмиш бешинчи йилда 860 гектар ерга чигит экқан бўлсак, ҳозирги кунда 1480 гектар ерда пахта етиштиряпмиз. Яна бунинг устига беда экилган майдонларимиз ҳам бор. Чунки аллақачон пахта-беда алмашлаб экишни жорий этганмиз. Экин ерларимизнинг 70 фоизига пахта, 30 фоизига беда экяпмиз. Шу тариқа ҳосилдорликни йил сайин ошириб боряпмиз...

Раис жуда тўғри айтди. «Коммунизм» колхози ўтган ўн беш йил давомида қиёс қилиб бўлмайдиган даражада ўзгариб кетди. Зах сувларни қочириш ҳисобига экин майдонларининг йилдан-йилга кенгайиб борганидан ташқари ҳосилдорлик ҳам ошди. Бир вақтлар 12 центнердан пахта олинган майдонларда ўнинчи беш йилликнинг охирги йили — 1980 йилда салкам 38 центнердан «оқ олтин» етиштирилди. Давлатга ҳаммаси бўлиб 5 минг 530 тонна пахта сотилди. Холмамат Оқбўтаев, Сайфулла Бойназаров, Қурбон Мирзаев, Барот Ҳасанов бошлиқ бригадалар 40—50 центнердан ҳосил олди.

Ҳамма жойда бўлганидек, «Коммунизм» колхозининг номдор механизаторлари бор. Ширинбой Деҳқонов ўтган мавсумда ўз машинаси бункеридан 245 тонна пахта тўкди. Ҳамидулла Муҳаммадиев билан Сиддиқ Қўчқоровлар эса 225—230 тоннадан пахта териб бердилар. Ҳамидулла Муҳаммадиев суҳбатда дилкаш, гапдонгина йигит экан. Ҳар қалай, ўзини мақтамади-ю, колхоздаги ишлар ҳақида тўлқинланиб сўзлади:

— Колхозимиз механизацияга суяниб қолган. Бизда ҳатто карталарнинг чеккасига кўндаланг экилган ғўзаларнинг пахтаси ҳам машинада терилади: бир неча кун олдин дефолиация қиламиза, пахтасини териб оламиз. Ундан кейин асосий майдондаги пахтани теришга ўтамиз. Шунинг учун колхозимиз машина терими бўйича областда биринчи ўринда туради.

Колхоз территориясида тўппа-тўғри, тош ва асфальт йўллар қурилган. Колхознинг иккита участкасида бош план асосида уй қуриш бошланди. Ҳозирнинг ўзида 150 хўжалик ана шу тарзда қурилган уйларда яшаяпти. Яна йигирма хўжалик учун кооператив уйлар ҳам қуриляпти... Саксонинчи йилда колхоз план бўйича 3 миллион сўм даромад олиши керак эди. Планни ошириб — 121 фоиз қилиб бажаргани учун даромадимиз 4 миллион 200 минг сўм бўлди. Бундай даромад билан жуда кўп ишларни бажарса бўлади. Колхозимизда чорва ҳам боқиляпти, ғалла ҳам ўстириляпти, қовун-тарвуз ҳам бор. Бир йилча бўлди, балиқчилик хўжалиги ҳам ташкил этилди.

x x x

Кўклам келди. Салоҳиддин Солиев дўсти Тешабой Шириновни кўриш учун «Коммунизм» колхозига йўл олди. Тешабой акани идорада ҳам, уйидан ҳам топиб бўлмади.

— Раисни даладан топасизлар, — деди бухгалтерия ходимларидан бири. — Ҳозир Норбўтаев томонда бўлсалар керак...

Салоҳиддин Солиев машина рулини Норбўтаев бошлиқ бригада тарафга бурди. Кўп ўтмасдан у бригада дала шийпонида ўтказилаётган йиғилишнинг устидан чиқди. Мажлисни раис Тешабой Шириновнинг ўзи бошқарарди. У партиямизнинг катта анжумани — XXVI съезд тарихий қарорлари асосида халқ фаровонлигини яна ҳам юксалтириш лозимлиги хусусида сўзларди.

Раис ўз гапини тугатиб, хўжаликнинг бир неча илғорларига мукофот топширди. Мукофотлар эса чинни идишлар ва кумуш қошиқлардан иборат эди. Салоҳиддин ака мукофотга берилган ликопчаларни таниб қолди. Ёз ойларида Навоий шаҳрига борганларини эслади! Мажлисдан кейин Тешабой Ширинов билан Салоҳиддин Солиев бригада бошлиғи Норбўтаев иштирокида бир пиёла чой устида суҳбатлашдилар.

— Бу дейман, Навоий шаҳридан олган чиннилар колхоз аъзолари учун экан-да? — савол оҳангида деди Салоҳиддин ака.

— Ўшанда, оғайнижон, рўзғорим катта, демабмидим? — кулимсираб жавоб берди Тешабой Ширинов. — Ахир мен рўзғор бошлиғи бўлганимдан кейин ҳар бир хонадоннинг, колхоздаги ҳар бир оиланинг ғамини ейишим керак-да. Бу ишни мен қилмасам ким қилади?!

Оқилжон ҲУСАНОВ.

Қўзилатиш мавсумини муваффақиятли ўтказайлик

ҚОРАКЎЛЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Бухоро областининг қоракўлчиликка ихтисослаштирилган хўжаликларида қўзилатиш мавсуми ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Қоракўлчилар бу йил қўйлар сонини 2 миллион 500 минг бошга етказиш учун курашмоқдалар. Шу мақсадда 1 миллион 200 минг қўзи ўстиришга қолдирилади, терининг сифати яхшиланади. Урғочи қўзиларни иложи борича кўпроқ ўстиришга қолдириш чўпон-чўлиқларнинг шарафли ишига айланди.

Томди районидаги «Томди» наслчилик заводи, Кониме районидаги «Октябрь 40 йиллиги» наслчилик заводи, «Шофиркон» совхози, Ғиждувон районидаги «Кўкча» совхози, Бухоро районидаги «Қоровулбозор» совхози ва бошқа қатор хўжаликларда қўзилатиш айниқса уюшқоқлик билан ўтказиляпти.

«Қоровулбозор» совхозида бу йилги мавсумда 42 минг бошга яқин совлиқ қўзилайди. Чўпон-чўлиқлар, мутахассислар отарларда меҳнатни илмий асосда ташкил этмоқдалар. Соғлом, наслли қўзилар ўстиришга қолдириляпти. Шу кунга қадар отарларда 20 минг бошга яқин совлиқ қўзилади, улардан 12 мингга яқин эгиз қўзи олинди. Ҳар юз бош совлиқ ҳисобига олинган қўзи 168 тани ташкил этди.

Совлиқларни қўзилатишда қўш орден кавалери Бешим Шарипов бошқарувчилик қилаётган ферма коллективи олдинда боряпти. Ферма бўйича совлиқларнинг ярмидан кўпидан эгиз қўзи олинди. Тажрибали бош чўпонлардан Одил Қиличев, Неъмат Розиқов, Барат Тўраевлар отарларида ҳар юз бош совлиқдан олинган қўзи 220—245 тага етди. 14 минг урғочи қўзи ўстиришга қолдирилди.

Лекин ҳамма жойда ҳам қўзилатиш уюшқоқлик билан ўтказилаётир деб бўлмайди. Томди районидаги «Дўстлик» совхозида совлиқларнинг қўзилаши, ёш қўзиларни асраш учун етарли шароит яратилмаган, урғочи қўзиларнинг кўпчилиги турли баҳоналар билан терига сўйиб юборилмоқда. Навбаҳор районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Пешку районидаги «Жонкелди», Томди районидаги «Янгичорвоқ», Олот районидаги «Олот» совхозларида ҳам ана шундай камчиликларга йўл қўйилмоқда. Даҳлдор ташкилотларнинг раҳбарлари бундай аҳволга чек қўйиш учун зудлик билан тегишли чораларни кўришлари керак.

Қўзилатиш мавсуми жуда катта аҳамиятга эга бўлган босқичдир. Келгусида туёқ сонини, демакким, маҳсулотларни кўпайтириш ҳам кўп жиҳатдан қўзилатишнинг муваффақиятли ўтказилишига боғлиқ эканини унутмаслик керак.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Бутуниттифоқ касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятлари советининг 14 апрель куни Москвада бўлиб ўтган пленуми мамлакатимизда оммавий физкультура ҳаракатини янада ривожлантириш, уни умумхалқ ҳаракатига айлантириш масалаларига бағишланди.

Пленумда Бутуниттифоқ касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятлари советининг раиси Н. Н. Ряшенцев доклад қилди.

(ТАСС).

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ДОКЛАДИ НАШР ЭТИЛДИ

Канаданинг «Нувель фронтьер» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг КПСС XXVI съездида қилган Ҳисобот докладини француз тилида алоҳида китобча қилиб чоп этди.

Китобчага Канада коммунистик партияси Марказий ижроия комитетининг аъзоси, Квебек коммунистик партиясининг раиси Сэмюэль Уолш ёзган сўз бошида «Л. И. Брежнев кескинликни юмшатиш сиёсатининг бош меъмори сифатида машҳур бўлган давлат арбобидир» деб таъкидланади. Докладнинг вазмин ва дадил руҳи, бу ҳужжатнинг зўр халқаро аҳамияти сўз бошида уқтириб ўтилади.

Сўз боши муаллифи докладнинг янги совет тинчлик таклифлари баён этилган бўлимини алоҳида бўрттириб, «Европада ҳарбий соҳадаги ишончни мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисидаги, стратегик қуролларни чеклаш ҳақидаги, БМТ Хавфсизлик кенгашига аъзо бўлган давлатларнинг олий раҳбарлари иштирокида кенгашнинг махсус мажлисини чақириш ҳамда олий даражадаги Совет — Америка учрашувини ўтказиш тўғрисидаги мана шу конкрет ташаббусларни Ғарб мамлакатларининг жамоатчилиги хайриҳоҳлик билан кутиб олди» деб ёзади. С. Уолш Л. И. Брежневнинг СССР Канада билан муносабатларни ривожлантиришга ва ҳамкорликни кенгайтиришга тайёр эканлиги тўғрисидаги сўзларига алоҳида эътиборни жалб қилади.

Л. И. Брежневнинг француз тилида чиқарилган бу доклади шу билан Канадада иккинчи марта нашр этилмоқда. Бундан илгари докладни Канаданинг «Нозерн бук хауз» нашриёти инглиз тилида босиб чиқарган эди. (ТАСС).

БУЮК ҲИССА

ДЕҲЛИ, 15 апрель. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев бу ерда 1980 йилнинг энг атоқли давлат арбоби деб аталди. Ҳиндистондаги мўътабар «Миллий интеграция ассамблеяси» деган жамоат ташкилоти «Интернэшнл рипортер» сиёсий ҳафталиги билан биргаликда жамоатчилик фикрини билиш мақсадида савол-жавоб ўтказди. Ассамблея сафларида кўпгина парламент аъзолари, олимлар, журналистлар, маданият арбоблари бор.

Саволларга жавоб берган кишиларнинг жуда кўпчилигининг фикрича, Л. И. Брежнев 1980 йилда халқаро ҳамжиҳатлик ишига ҳамда бутун дунёда қуролсизланиш учун ва СҚЧ-2 шартномаси тузилиши учун курашга шахсан жуда катта ҳисса қўшди, дейилади ассамблея президенти профессор Балдев Ражемнинг Ҳиндистондаги СССР элчисига йўллаган мактубида. Л. И. Брежнев қабул қилган оқилона сиёсий қарорлар, деб таъкидланди мактубда, — халқаро кескинлик кучайган бўлишига қарамай, янги жаҳон урушининг олдини олишда, инсониятни уруш хавфидан халос қилишда муҳим роль ўйнади».

Ассамблея президенти Л. И. Брежневга ҳинд халқининг энг самимий, астойдил дўстлик туйғуларини етказишни илтимос қилди.

ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Совет жамоатчилиги Куба Коммунистик партияси ташкил этилган куннинг ва Плая-Хирондаги ғалабанинг 20 йиллигини тантанали нишонлади. 15 апрель куни Москвада бўлиб ўтган кеча ана шу воқеаларга бағишланди.

КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, партия, совет жамоат ташкилотларининг вакиллари, ҳарбий бошлиқлар, шунингдек Куба халқлар дўстлиги институтининг вице-президенти Марио Родригес Матинес бошчилигидаги шу институт ва Куба — Совет дўстлиги уюшмасининг делегацияси президиумга чиқишади.

Докладчи — Совет — Куба дўстлиги жамиятининг вице-президенти армия генерали И. Н. Шкадов айтдики, 1961 йилнинг апрелида Кубага бостириб кирган империалистик интервентлар тор-мор этилганлиги Куба халқи революция ғалабаларини ҳимоя қилишга азму қарор берганлигининг яққол намойиши бўлди. Мамлакат Куба Коммунистик партияси раҳбарлигида ҳаётнинг турли соҳаларида улкан муваффақиятларга эришди, деб таъкидлади докладчи. Плая-Хирондаги кураш кунларида Куба Коммунистик партияси қарор топа бошлаган эди. Америка империализми Кубага қарши кампанияни яна авж олдираётган ҳозирги пайтда совет кишилари ҳамиша бўлганидек тинчлик ва социализм учун курашаётган қардош Куба томонида турибдилар.

Куба Республикасининг СССРдаги мувaққат ишлар вакили Х. Пуэрта Кирога ер юзида мустаҳкам тинчликни таъминлаш учун курашда Совет Иттифоқининг етакчилик ролини таъкидлади. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXVI съездида олға сурган таклифлари ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлиб, тинчликни ҳимоя қилиш олижаноб ишига қўшилган қимматли ҳиссадир, деди у.

(ТАСС).

ХАЛҚЛАР МАНФААТИ ЙЎЛИДА

БЕРЛИН. Ленин партиясининг ғоят бой тажрибаси — ГДР келгусидаги ютуқларининг, республикадаги ҳар томонлама мустаҳкамлаш ва ривожлантиришнинг гаровидир, деб ёзади ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Герман Аксен партия Марказий Комитетининг назарий органи бўлган «Айнхайт» журналида. Совет коммунистлари анжуманининг якунларига бағишланган бу мақолада у шундай деб таъкидлайди: КПСС XXVI съезди қарорлари тинчлик ва коммунизм идеалларининг тантанаси учун халқлар курашига янги муҳим омил бағишлайди.

Съезд КПСС ва Совет давлатининг бутун фаолияти ўзаро маҳкам боғлиқ бўлган икки вазифани — тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш ҳамда совет халқининг фаровонлигини оширишга вазифасини амалга оширишга қаратилганлигини янги куч билан тасдиқлади.

Съезд минбаридан янграган ташқи сиёсий таклифлар халқаро вазиятни соғломлаштиришга, қуролланиш пойгасини чеклашга ва қуролсизланишга қаратилган. Совет Иттифоқининг Ғарб билан, аввало, АҚШ билан ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемалари юзасидан конструктив мулоқотни бошлаб юборишга тайёр эканлиги ана шу мақсадга хизмат қилади. Янги совет таклифларининг моҳияти — мураккаб масалаларни биргаликда ҳал этиш йўлларини қидиришдан иборатдир, деб таъкидлади Г. Аксен.

НИКОСИЯ. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг КПСС XXVI съезди минбаридан туриб илгари сурган янги совет таклифларини бутун тинчликсевар инсоният юксак қадрламоқда. Империализмга қарши бирдамлик Кипр комитети секретари Донис Христофинис ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: бу реалистик таклифлар АҚШ ва НАТО империалистик доиралари авж олдираётган ҳарбий васвасадан кескин равишда фарқ қилади.

Биз Яқин Шарқ можаросини адолатли бартараф этиш ва Форс кўрфази районидаги вазиятни нормаллаштириш хусусидаги совет таклифларининг амалга оширилиши Кипр проблемасини Кипр халқининг иродасига мувофиқ равишда ҳал этиш учун ҳам қулай шарт-шароитларни яратган бўлур эди, деб ҳисоблаймиз.

Барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушувчи совет тинчлик таклифлари регион проблемаларини адолатли ва узоқ муддатга ҳал этиш учун реал негиздир, деб таъкидлади Д. Христофинис.

ЛУСАКА. КПСС XXVI съезди бутун дунёда чуқур таассурот қолдирди, деди Жанубий Африка Миллий конгресси бош секретари Альфре Нзо ТАСС мухбири билан суҳбатда. Совет коммунистларининг анжумани СССР ташқи сиёсий йўлининг ўзгармас йўл эканлигини тасдиқлади. Инсоният тинчлиги ва тараққиётини таъминлаш йўлида кескинликни юмшатиш сиёсатини давом эттириш СССР ташқи сиёсий йўлининг асосий мақсадидир.

Съезд СССР озод бўлган давлатларга, миллий мустақиллик учун курашаётган халқларга мадад беришга қарор қилганлигини яна бир бор намойиш этди. Африка, Осиё ва Лотин Америкасидаги барча тараққийпарвар миллий озодлик ҳаракатлари каби Африка Миллий конгресси ҳам бу йўлни табриклайди, деб таъкидлади А. Нзо.

(ТАСС).

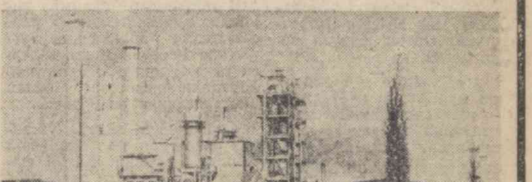

ОБЪЕКТИВДА — СУРИЯ АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ

Бугун Сурия Араб Республикаси ўзининг миллий байрами — чет эл қўшинлари олиб чиқиб кетилган куннинг 35 йиллигини нишонламоқда. Сурия халқининг узоқ йиллик кураши 1946 йилнинг 17 апрелида ғалаба билан якунланиб, сўнгги хорижий солдат мамлакатдан чиқиб кетди. Ўшандан буён мамлакат сиёсий ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш йўлида, социал ўзгартишлар учун курашда катта зафарларни қўлга киритди. Республиканинг бугунги ҳаёти Араб социалистик уйғониш партияси раҳбарлигида тинч қурилишдаги ва прогрессив ўзгартишлардаги муваффақиятлари билан белгиланади.

Сурия Араб Республикаси экономикасида давлат сектори ривожланмоқда, аграр реформа муваффақиятли амалга оширилаётир. Мамлакатнинг соғлиқни сақлаш, маориф соҳасидаги муваффақиятлари салмоқли.

Суриянинг ривожланишида Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан кўп қиррали ҳамкорлик катта роль ўйнамоқда.

Суратда: ГДРнинг техникавий ва иқтисодий кўмагида қурилган Дамашқ яқинидаги цемент заводи. У — Сурия давлат секторидаги йирик корхоналардан бири.

АДН—ТАСС фотоси.

ПАРТИЯ АКТИВИ БИЛАН УЧРАШУВ

ПАП агентлигининг хабар қилишича, 14 апрель куни ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари С. Каня ПБИП Марказий Комитетига аъзо ва аъзоликка кандидат бўлган бир группа ишчи ва деҳқонлар билан учрашди. Учрашувдан кузатилган мақсад партия фаолиятининг энг муҳим соҳалари хусусида маслаҳатлашиб олишдан, ПБИПнинг яқин вақт учун мўлжалланган кўпгина муҳим тадбирлари борасида фикрлашишдан иборат бўлди. Жумладан, ПБИПнинг IX фавқулодда съездига ва партия Марказий Комитетининг 10-пленумига тайёргарлик билан боғлиқ бўлган партиявий иш проблемалари муҳокама қилинди.

Учрашув қатнашчилари йирик саноат корхоналаридаги ва қишлоқ жойлардаги партия ташкилотларини тўлқинлантираётган проблемалар тўғрисидаги фикрларини айтдилар.

Улар ҳозир кучли, доно ва изчил ҳокимият ҳар қачонгидан ҳам бениҳоя зарур эканини таъкидладилар. Ана шундай ҳокимиятгина етилган проблемаларни касаба союзлари, ёшлар ва бошқа жамоат ташкилотлари билан биргаликда ҳал эта олиши мумкин. (ТАСС).

МУСТАҲКАМ БИРЛИК

БЕРЛИН, 15 апрель. (ТАСС). Германия Бирлашган социалистик партиясининг X съезди ўз ишини ГДР пойтахтида юксак жўшқинлик, партия билан халқнинг тўла якдиллиги вазиятида давом эттирмоқда. Делегатлар ГБСП X съездининг ГДР халқ хўжалигини 1981—1985 йилларда ривожлантириш беш йиллик планини ишчанлик билан муҳокама қилмоқдалар. Бу планда ГДРнинг иқтисодий қудратини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, халқ фаровонлигини янада ошириш мақсадида республика экономикасини узлуксиз ривожлантириш мақсадлари ва вазифалари баён этиб берилган.

Турмушнинг барча соҳаларида партиянинг раҳбарлик роли, ГДРнинг 80-йиллардаги халқ хўжалик вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш ва социалистик ҳамдўстликни ривожлантириш мақсадида Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатлар билан социалистик иқтисодий интеграция доирасидаги мустаҳкам ҳамкорликнинг муҳим аҳамияти делегатларнинг нутқларида таъкидлаб ўтилди.

ГДР миллий халқ армияси ва чегара қўшинларининг вакиллари съезд делегатлари ҳамда меҳмонларини табрикладилар. Улар республика қуролли кучларининг шахсий состави номидан съездни ишонтириб бундай дедилар: ГДР миллий халқ армияси шавкатли Совет Армияси билан ва Варшава Шартномаси мамлакатларининг бошқа қардош армиялари билан мустаҳкам жанговар ҳамдўстликда социалистик тузумни ҳамда ГДР ва социалистик ҳамдўстликдаги барча давлатлар гражданларининг тинч турмушини империализм ва реакциянинг ҳар қандай ҳамлаларидан мустаҳкам равишда ҳимоя қилади.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ МАДРИД. Испания экономикаси дуч келган оғир кризис ишсизликнинг кўпайишига олиб келмоқда. Миллий статистика институтининг хабар қилишича, шу йилнинг март ойида «ортиқча кишилар» армияси бир миллион 700 минг кишидан ошиб кетган, бу эса мамлакатдаги барча фаол аҳолининг қарийб 13 процентини ташкил этади.

✦ ДЕҲЛИ. Умумҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилоти Англия бош министри М. Тэтчернинг Покистонга Америка қурол-яроғларини етказиб беришни кенгайтириш режаларини ва империалистик давлатларнинг Ҳинд океанида ҳарбий кучларини зўр бериб кўпайтираётганлигини оқлаш йўлидаги уринишларини қоралади.

✦ АНТАНАНАРИВУ. Бу ерда Мадагаскар соғлиқни сақлаш министрлигига Совет Қизил крестининг қурғоқчиликдан азият чеккан Мадагаскар аҳолисига туҳфаси сифатида 2,5 тонна дори-дармон топширилди.

(ТАСС).

ФРАНЦИЯ: КИМ ПРЕЗИДЕНТ БЎЛАДИ?

Франция қизғин синфий кураш даврига кирди: навбатдаги президент сайлови муносабати билан сайлов олди кампанияси расмий равишда бошланиб кетди.

Овоз беришнинг биринчи даври 26 апрелга тайинланган. Башарти шу куни номзодлардан биронтаси овозлардан мутлақ кўпчилигини, яъни 50 процентдан кўпроғини олишга муваффақ бўлмаса, сайловчилар 10 май куни яна сайлов қутилари ёнига боришлари лозим бўлади. Иккинчи даврада 26 апрель куни энг кўп овоз олган икки номзодгина овозга қўйилади. Франциядаги бешинчи республика тарихида ҳали бирон марта ҳам президент биринчи даврадаёқ сайланганн йўқ, ҳозир ҳам сиёсий обзорчилар давлатнинг янги бошлиғи ким бўлиши май ойининг иккинчи ўн кунлигидагина маълум бўлади, деган фикрни якдиллик билан олдиндан айтиб қўймоқдалар.

Кейинги ойларда 26 апрель куни овозга қўйиш рўйхатларида президент лавозимини даъво қилиб чиққан бир неча ўн номзоддан конституция кенгаши атиги ўн расмий номзодни қолдирди. Бу хусусда Францияда махсус чеклаш амал қилмоқда: даставвал сайловли лавозимларни эгаллаб турган камида беш юз расмий киши (парламент аъзолари, шаҳарларнинг ҳокимлари, департамент кенгашларининг аъзолари ва шу кабиларнинг) қўллаб-қувватлашига сазовор бўлган ва ўн минг франк миқдорида махсус кафолот пули тўлаган номзодларгина қўйилади.

Франциядаги президент сайлови одатда ҳар етти йилда ўтказилади ва доимо жуда муҳим, масалан, парламент составининг ўзгаришидан кўра ҳам анча салмоқли сиёсий воқеага айланади. Бу карса бешинчи республиканинг давлат тузилиши билан изоҳланади, республика президентига фавқулодда кенг ваколатлар берилган. У ҳукуматда раислик қилади, мамлакат қуролли кучларининг олий бош қўмондони ҳисобланади, ташқи муносабатларда Франция номидан вакиллик қилади, министрларни, (шу жумладан бош министрни) ва олий амалдорларни лавозимидан туширади ва тайинлайди. Бошқа сўз билан айтганда, президент миллий сиёсатнинг истисносиз ҳамма соҳаларига раҳбарлик қилади.

Ҳозирги Франциядаги аҳвол сиёсий жиҳатдан ҳам, иқтисодий жиҳатдан ҳам етти йил муқаддам давлат бошлиғи сайланган вазиятдан анча фарқ қилади. Ўша пайтда вужудга келган ҳукумат коалицияси ҳозир парчаланиб кетди, деса бўлади. Бу коалицияга кирган ҳар икки ташкилотдан бири ўзаро жон-жаҳди билан курашаётган турли номзодларни қўллаб-қувватламоқда. Оппозиция ичида ҳам бирлик йўқ. Ҳолбуки, аввалги сайловда оппозициянинг бош кучлари бўлмиш коммунистлар билан социалистлар ўзаро келишиб бир номзодни кўрсатган эдилар.

Сайловолди кампанияси жуда чўзилиб кетган ва Франциянинг ижтимоий-иқтисодий негизларини путурдан кетказаётган кризис таҳликали равишда авж олиб турган бир пайтда ўтмоқда.

26 апрель куни сайловчилар ҳукмига ҳавола этиладиган рўйхатда гарчи ўн номзоднинг номи ёзилган бўлса ҳам, улардан атиги тўрт киши президент лавозими учун курашда реал ва жиддий равишда қатнашиши сир эмас. Етти йилдан бери президентлик қилиб келаётган В. Жискар д' Эстэн, Париж ҳокими, ҳукумат коалициясига кирувчи республикани қўллаб-қувватлаш бирлашмасининг раҳбари Ж. Ширак, Франция социалистик партиясининг номзоди Ф. Миттеран ва Франция Коммунистик партиясининг бош секретари Ж. Марше шулар жумласига киради.

Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

ҚИШЛОҚ СПОРТЧИЛАРИ ҲАЁТИДАН

КОЛХОЗ ТЕННИСЧИЛАРИ

— Кичик тўп — теннис ўйинларига қизиқиш республикамизда йил сайин ортиб бормоқда. Спортнинг мазкур турини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Жойларда, шунингдек, Тошкентдаги ажойиб теннис комплекси — «Динамо» майдончаларида Бутуниттифоқ ва халқаро миқёсдаги мусобақалар мунтазам ўтказилмоқда. Қишлоқларда ҳам теннисчилар сафи кенгаймоқда. Кичик тўп ўйинлари ихлосмандларининг машғулот ўтказишларига қулай шароитлар яратиляпти. Жумладан, яқинда Самарқанд область Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозида фойдаланишга топширилган спорт комплексида теннис билан шуғулланиш учун барча шароитлар муҳайё этилди. Қуйида ана шу колхозда бўлган мутахассиснинг таассуротларини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

Баҳаво қуёшли кун эди. Динамочилар теннис майдонида машғулот ўтказардилар. Шу пайт навбатчи мени телефонга чақиришаётганини айтди. Телефондан таниш овоз эшитилди. Бу Ўзбекистон теннис федерациясининг раиси Ғафур Юсупов эди. У менга «Динамо» теннис майдончасига меҳмонлар боришини маълум қилди. Кўп ўтмай меҳмонлар етиб келишди. Ғафур Ғиёсович билан ёнма-ён бир киши турарди.

— Марҳамат, танишинглар, — деди Юсупов. — Бу киши «Коммунизм» колхозининг раиси Шамси Назаров бўладилар.

— Мен раиснинг қўлини оларканман, унинг кўксида Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг Олтин юлдузи ярқираб кетди.

Биз «Динамо» стадиони томон йўл олдик. Меҳмонлар теннисчиларнинг машғулотларини зимдан кузата бошладилар. Раиснинг қарашларида спортнинг айнан теннис турига қизиқиши кўриниб турарди. Ирик мусобақалар ўтказишга мўлжалланган марказий теннис майдончаси меҳмонларга маъқул келди. Ниҳоясига етай деб қолган қурилишлар ҳам меҳмонларни ҳайратга солди.

— Теннисни спортнинг ажойиб турларидан деб биламан, — дейди Ш. Назаров. — Биз нима учун бу ерга келганимизни биласизми?! Колхозимизда яна бир хайрли ишни бошлашга тараддуд кўриб турибмиз. Сирасини айтсам колхоз марказида мана шунақанги теннис майдончалари бунёд этиб, қишлоқ ёшларини мамнун этишга қарор қилганмиз. Ёшларимиз соғлом ва бақувват бўлиб ўсишлари керак. Ўйлайманки, теннис билан шуғулланиш бу борада қўл келади. Чунки бизнинг шароитда йил бўйича машғулотлар ўтказиш мумкин.

Меҳмонларнинг мулоҳазалари ва дадил таклифларидан биз қувондик. Улар билан хайрлашар эканмиз раисиинг қўлига теннис майдончалари лойиҳасини тутқаздик. У севинганидан: «Албатта меҳмонга боринглар, лойиҳани тезкорлик билан амалга оширамиз», деди.

Орадан беш ойлар ўтгандан кейин бизни колхозга таклиф қилишди. Баҳор шабадаси эсиб турган дала йўллари бўйлаб машинамиз «Коммунизм» колхози сари елиб боракан, атроф манзараларидан беҳад завқландик. Қаршимизда замонавий шаҳарча намоён бўлганда биз сафардошлар таажжубланиб бир-биримизга қарадик. Чунки бу ердаги кўркам кўпқаватли бинолар, равон асфальт йўллар, яшил тус олаётган хиёбонлар ҳеч бир шаҳаргидан қолишмайди. Колхоз правлениеси биноси ёнида бизни партком секретари билан физкультура комитети раиси кутиб олишди.

— Сизлар Тошкентданмисизлар? Тренерлар бўлсангиз керак. Хуш келибсизлар! Марҳамат, сизларга кўрсатишга арзигулик ишлар қилганмиз. Биз ҳаммамиз ястанган яшил майдонли стадион, баскетбол, волейбол майдончалари, югуриш йўлкалари орқали теннис майдончасига бордик. Тошкентдаги теннис майдончасидан сира қолишмайдиган кафтдек текис ерга мусобақалар ўтказиш учун чизиқлар солиб, ўртага тўр тортилган эди. Икки теннис майдончасида катта мусобақалар ўтказиш мумкин эди. Биз ерга теннис тўплари билан ускуналарни олиб келган эдик. Ўртага тушишимиз билан тўрт қаватли типовой мактаб биносидан болалар югуриб чиқишди. Атроф гавжумлашди.

— Болалардан теннисга қизиқасизлармн? — деб сўрадик. Юздан зиёд бола теннисга ихлосманд эканликларини билдирдилар. Бу фақат кутилмаганда саф тортган ҳаваскорлар эди. Ваҳолонки колхоз хўжалиги катта. Ҳали қанчадан-қанча йигит-қизлар кичик тўпни қўлларига олишлари мумкин. Тўғри, мактаб ўқувчиларининг дастлабки ҳаракатлари бироз қовушмай турибди. Бироқ гап бунда эмаску, муҳими улар теннисни ёқтирадилар. Биз колхоз теннисчиларини машқларини кузатарканмиз республиканинг бошқа областлари, колхоз-совхозларида ҳам ана шундай шароитлар бўлганда эди, деган ҳаёлга бордик. Қайтаётганимизда болалар бизни даврага олиб: «Кейинги машғулот қачон бўлади, ўзимизга тренер келадими?» деб сўраб қолишди. Ваъда бердик. Ўйлаймизки. яқин келажакда бу колхозда ажойиб кичик тўп усталари камол топади. Бунинг учун ҳамма имконият бор.

Г. ДАШЕВСКИЙ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎЗТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

АХБОРОТ

ШАҲАРЧА УСМОҚДА

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти Қашқадарё филиалининг студентлари янги бинога кўчиб кирдилар. Бинокорлар уларга янги ўқув-лаборатория корпусининг рамзий калитини топширдилар. Ётоқхона ва ошхона қурилди.

Студентларнинг янги шаҳарчасида спорт комплекси барпо этилмоқда. Бу областдаги энг йирик спорт базаси бўлади. Кутубхона ва мажлислар зали қурилади.

Ҳозир бу олий ўқув юртида бир мингдан зиёд студент таълим олмоқда. Бўлғуси мутахассислар Толлимаржон районидаги қўриқ совхозларида ишлаб чиқариш практикасини ўтмоқдалар. Улар машина-механизмларни 1981 йилги мавсумга тайёрлашда қатнашдилар, экиш кампанияси қизғин давом этаётган шу кунларда студентлар механизаторлар билан ёнма-ён туриб далада ишлаяптилар.

БУЮРТМА АСОСИДА

«Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида табиий газдаги химиявий элементларнинг микроскоп остидагина кўринадиган кичик дозаларининг таркибини аниқлаш учун бир неча соат ўрнига атиги 8 минут вақт талаб қилинади. Алишер Навоий номли Самарқанд давлат университетининг олимлари корхона буюртмасига мувофиқ ана шу методикани ишлаб чиқдилар. Хроматография ва газ анализи лабораториясида сунъий жун, доривор препаратлар ва бўёқлар ҳосил қилиш учун нимфабрикат ҳисобланган органик бирлашмалар бўлмиш нитриллар анализи ва синтези юзасидан ишлар олиб борилмоқда.

Валентин Иванович Уломовнинг номи 1966 йилги зилзиладан бери ҳар бир тошкентликка яхши таниш. Ҳозир у Тошкент сейсмик станциясида Назарбек зилзиласини ўрганмоқда. Бу ерга сейсмик радиканаллар орқали заминнинг силкиниши ҳақидаги янги хабарлар келиб туради.

Суратда: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институти директорининг ўринбосари, физика-математика фанлари доктори В. И. Уломов иш устида.

Р. Шамсутдинов (ЎзТАГ) фотоси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 10.35 — В. Ивко чалади. 10.55 — Горнчилар, қаердасиз! 11.25 — Концерт. 11.50 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — Рус тили. 16.40 — Сурия Араб Республикасининг Миллий байрамига бағишланган кинопрограмма. 17.10 — Фильм-концерт. 17.30 — Москва комсомолининг ишлари. 18.00 — Қудуқ ёнидаги подачи. Бадиий фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 19.50 — Ҳамдўстлик журнали. 20.25 — У ерда, уфқ ортида. Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — У ерда, уфқ ортида. Бадиий фильм. 2-серия. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Оқшом тароналари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 —До-ре-ми-фа-соль. 12.30 — Ўқув кўрсатуви. 13.00 —Ер фарзанди. Бадиий фильм. 14.35. Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 18.20—Мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Концерт. 19.30 — Ахборот 19.45 — Оловли касб кишилари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — — Концерт. 20.30 — Ахборот. Янги қаҳрамонлар. 22.20 — Театр учрашувлари.

II.

18.40 — Андерсен эртаклари. 19.00 — Ўқитувчилар учун консультация. 19.30 — Шиоримиз қолоқларсиз ишлаш. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Математика. 21.20 — Ҳужжатли фильмлар.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ёш овозлар. 9.35 — Ўзбек композиторларининг романслари. 11.15 — Бугун — СССР Ёнғиндан сақлаш ходимлари байрами. 11.25 — Эстрада концерти. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Бўзатов яйловларида. 13.30 — Ёнгиндан сақлаш ходимларининг талабларига биноан концерт. 14.00 — Пахтакорларнинг долзарб дамлари. 19.25 — Дуторда З. Обидов чалади. 20.50 — Пролетар революциясининг стратегияси ва тактикаси. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛЛАРИ ИНСТИТУТИ

1981 йил учун

КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Эҳтимоллик назарияси ва математик статистика. иссиқлик двигателлари, йўллар, йўл қуриш ва қурилиш машиналари, автомобиль йўллари ва автомобиль транспорти, экономика, автотранспортни бошқариш ва планлаштиришни ташкил этиш.

Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда аспирантурада ўқиш учун 35 ёшдан катта бўлмаган СССР гражданлари, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда аспирантурада ўқиш учун 45 ёшдан катта бўлмаган ҳамда танлаган ихтисоси бўйича камида 2 йиллик иш стажига эга бўлган олий маълумотлилар қабул қилинади.

Аспирантурага қабул икки турда (май, ноябрь) ўтказилади.

Аспирантурага қабул ҳақидаги ариза 1981 йил октябргача қуйидаги ҳужжатлар билан бирга институт ректори номига топширилади: кадрлар ҳисоби бўйича шахсий варақа (3 та фотосурат билан), олий ўқув юртини тугатганлиги тўғрисида диплом нусхаси, таржимаи ҳоли, сўнгги иш жойидан характеристика, эълон қилинган илмий ишлари рўйхати, ихтиролари ёки илмий доклад (реферат).

ИМТИҲОНЛАР: биринчи тур — 12 май — 12 июнь кунлари; иккинчи тур— 3 ноябрь—3 декабрь кунлари қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, К. Маркс кўчаси, 32-уй, аспирантура бўлими, 98-хона. Телефон: 33-50-39.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОМЕХАНИКА ТЕХНИКУМИ

1981-82 ўқув йили учун

Қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА (8-10 синф базасида)

саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари, совутиш-компрессор машиналари ва қурилмалари, электрон-ҳисоблаш машиналари, монтаж, автоматика ва контроль системаларини созлаш, счёт ва счёт-аналитик машиналаридан фойдаланиш ва уларни ремонт қилиш, оргтехника воситалари (8-синф базасида).

АРИЗАЛАР 1 ИЮНДАН БОШЛАБ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КЕЧКИ БЎЛИМГА

саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари, совутиш-компрессор машиналари ва ускуналари, кабеллар ва симлар ишлаб чиқариш, оргтехника воситалари, металларни қирқиб ишлаш, электр аппаратсозлиги, ярим ўтказгичли аппаратларни ишлаб чиқариш; монтаж, автоматика ва контроль системасини созлаш, электрон ҳисоблаш машиналари.

Аризалар — 15 июндан бошлаб қабул қилинади.

СИРТҚИ БЎЛИМГА

саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари, совутиш-компрессор машиналари ва қурилмалари; монтаж, автоматика ва контроль системасини созлаш.

Аризалар — 3 майдан бошлаб қабул қилинади.

10 синф базасида — иншо, математика (оғзаки); 8 синф базасида — диктант, математика (оғзаки) дан имтиҳон топширадилар.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

1 ИЮНДА

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ ЎТКАЗИЛАДИ

Техникум адреси: 700041, Тошкент шаҳри, Бабушкин кўчаси, 4-уй (1, 17«э»-автобуслар, 13, 22-трамвайларнинг «Академиклар шаҳарчаси» бекати). Телефонлар: 62-56-27, 62-15-71.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги «СОЮЗГОСЦИРК»нинг Москва давлат эстрада цирк санъати ва стажёрлари билим юртида ўқиш учун

КОНКУРСДАН ТАШҚАРИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига спорт мактаблари, цирк коллективлари, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида қатнашувчи йигит-қизлар қабул қилинади.

Кирувчилар ихтисос бўйича имтиҳондан ўтадилар — тайёрланган цирк номери ва трюк кўрсатадилар.

Конкурсдан ўтган ўқувчиларга Москва шаҳрида ётоқхона ва стипендия берилади. Стажёрларга ўқиш даврида ҳар ойда 100—110 сўм стипендия берилади.

Аризалар қуйидаги адресда 25 апрелгача қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Свердлов кўчаси, 26-уй, республика эстрада-цирк санъати студияси. Телефон: 33-33-90.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да **Ўн учинчи ранс,** 18/IV да **Шошма, қуёш.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/IV да **Шодлик ва лирика кечаси,** 18/IV да **Шодлик ва лирика кечаси.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да **Отилмаган ўқ,** 18/IV да **Мукофот.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 17, 18, 19/IV да **Ўргатилган айиқлар аттракционининг хайрлашув гастроллари.**

ЯНГИ ТУТЗОРЛАР

Бувайда райони пиллакорлари съездлар йилида 5401 қути ипак қуртини парваришлаб, ҳар қутидан олинадиган ҳосилни 75 килограммга, ялпи хирмонни 405 тоннага етказиш учун курашмоқдалар. Улкан марраин кўзлаб меҳнат қилаётган район заршунослари ипак қурти боқиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрдилар.

Районда ипак қуртининг озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Кўп йиллик тут дарахтлари таги юмшатилиб, озиқлантирилди. Шу билан бирга янги тутзорлар барпо қилинди. Яхши ният билан ўтказилган 700 минг тупдан зиёд тут кўчатлари амал олиб, барқ уриб ўсяпти. Кўчат ўтказишда «Шарқ юлдузи», «Правда», Калинин номли колхозлар намуна кўрсатишди.

А. ҚОДИРОВ.

* * *

Ўзбекистон райони пиллачиликда йилдан-йилга катта ютуқларга эришиб келмоқда. Бу қувончли натижалар районда ипак қуртининг озуқа базаси ҳисобланган тутчиликка эътибор бериш туфайли қўлга киритилаётир. Шу кунгача район хўжаликларида 600 минг тупдан ортиқ тут кўчати экилди. Булар серҳосил ва истиқболли навлардир. «Ғаниобод» совхозида 175 минг туп, «Комсомол» совхозида 125 минг туп, Ғафур Ғулом номли колхозда 70 минг тупдан ортиқ тут кўчатлари экилди.

Шу кунларда хўжаликда мавжуд бўлган эски тутларни тагини чопиш, ўғитлаш, суғориш ишлари намунали олиб борилмоқда.

Р. АҲМЕДОВ.

* * *

Хўжайли райони пиллакорлари она-Ватанга бу йил 62 тонна «кумуш тола» етказиб бериш мажбуриятини олишган. Бу ерда ипак қурти озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилаётир. Мавжуд тутзорларни юксак агротехника қоидалари асосида парвариш қилиш билан бирга, янги тут плантациялари ташкил қилинмоқда. Шу баҳор кунларида район хўжаликларида 88 минг туп тут кўчати ўтказилди.

А. ЕРҒАЛИЕВ.

«ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ»

Қўқондаги суперфосфат заводининг «Химик» маданият саройида ана шу мавзуда кинолекторий ташкил этилди. Кинолекторий — фан ва техниканинг турли соҳаларига оид билимларни кенг ёйишга қаратилган еттинчи лекторийдир. Тематик программалар кўригига абонементлар тарқатилмоқда. Кўриклар тушлик танаффус вақтида, сменадан сўнг бевосита корхоналарнинг цехларида ўтказилади. Ўтган йили абонементларнинг ўзи билангина 10 мингдан ортиқ томошабин кинолекторий машғулотларида қатнашди.

ФАРЗАНД. ОИЛА. КОЛЛЕКТИВ

ТАБИАТГА МЕҲР

Инсон — табиатнинг олий хилқати, ақл идрокли мавжудоти. Онадан туғилиб, кўз очган гўдак ёруғ оламни, табиатнинг ажиб манзараларини кўради. Ҳаёт манбаи — қуёш, ҳаво, сувдан, табиат неъматларидан баҳраманд бўлиб, ўсиб улғаяди, камол топади. Бас, шундай экан, она табиатни, унинг кўркам манзараларини, беҳисоб бойликларини севиш, ардоқлаб муҳофаза қилиш ва кўпайтириш — ҳар бир киши учун ҳам фарз, ҳам қарздир.

Табиатга меҳр-муҳаббат инсон қалбида ёшликдан уйғонади ва шаклланади. Гулларни, экинларни ва дарахтларни парвариш қилиш, қушларни, уй ҳайвонларини асраш, ҳавони ва сувни тоза тутишга одатланиш ана шу меҳр-муҳаббатнинг амалий ифодаси деса бўлади. Бундай хислатлар ёшларда ўз-ўзидан ҳосил бўлмайди, албатта. Болалар катталардан ўрганишади, уларга тақлид қилиб, табиатга меҳр қўйиш туйғусини улардан олишади. «Қуш уясида кўрганини қилади», деб бежиз айтилмаган.

Хоразмда «Соҳил боғбони» деб ном чиқарган Отажон Қўшмановни танимаган ва эшитмаган киши бўлмаса керак. Табиат мафтуни бўлган бу табаррук отахон Аму бўйидаги Қақрали тўқайига неча минг-минг туплаб кўчат ўтқазиб, манзарали ва мевали дарахтларни парвариш қилди, воҳада ўрмончиликни ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшди. Юртни яшил либосга буркаган отахондан яхши ном қолди. Эндиликда унинг фарзандлари ота касбини давом эттиришяпти.

Гурлан районидаги «Ленинизм» колхозида танқли соҳибкор, халқ селекционери Матвафо ота Юсупов Девонкўл массивидаги янги ерга кўчиб, умрининг кўп вақтини табиат бағрида ўтказди, дала шийпони эрта баҳордан кеч кузгача унинг уйи бўлиб қолди. Матвафо ота гектарлаб боғлар яратди. ширин шакар қовунлар етиштириб довруқ қозонди. Хоразм қовунининг асл навларини қайта тиклади. Гурлан бешагининг бир тури «Матвафои» деб аталиши бежиз эмас. «Яхшидан боғ қолар», дейди халқимиз. Яқинда оламдан ўтган бўлса ҳам, соҳибкор обод қилган ерларда гуллар очилиб, булбуллар сайраяпти. Шогирдлари устоз изидан бориб отанинг хотираси учун ҳозирги кунда янги боғ бунёд қилишмоқда.

Воҳа табиатини муҳофаза қилиш, кўчат ўтқазиш ва боғ-роғлар яратиш, гулзорлар барпо этишда кексалар ибрати ёшлар тарбиясида катта роль ўйнамоқда. Кўчат ўтқазиш ва парвариш қилиш, боғ ва тутзорлар яратишда мактаб ўқувчилари актив иштирок этаётирлар. Кўпгина мактаблар ўз боғи ва жонли бурчагига эга. Болалар қуёш, парранда, асалари асраш, мевали дарахтларни ва экинларни парвариш қилиш билан шуғулланишади.

Урганч шаҳридаги Собир Раҳимов номли ўрта мактабда биология ўқитувчиси Нурмамат Иброҳимов бошчилигида ўқувчилар кучи билан яратилган боғ ва гулзор шаҳар ҳуснига ярашиб тушди. Боғда ёш мичуринчилар меҳнат қилиб, мева етиштирмоқдалар. Гулзордаги ранг-баранг гуллар кишининг баҳри дилини очади. Мактаб маҳалла хонадонларига ҳам гул кўчатлари етказиб бермоқда. Гулчи қизларнинг, қуёнхонада ишлаётган болаларнинг дид ва маҳорати, меҳнатсеварлиги мақташга арзирлик. Хонқадаги Шота Руставели номли, Боғотдаги Ойбек номли мактабларда ҳам ёшларни деҳқончилик, чорвачилик касбларига ўргатиш, уларда табиатга меҳр уйғотиш борасида олиб борилаётган тарбиявий ва амалий ишларнинг самаралари қувончлидир. Ўрта мактабни тамомлаган кўпгина йигит ва қизларнинг боғдорчилик-сабзавотчиликда ҳамда фермаларда ишлаб қолганлиги бу фикримизнинг исботи бўла олади.

Эътироф қилиш керакки, ёшларни эстетик тарбиялаш, уларда гўзалликни ҳис қилиш, табиатни севиш, табиий бойликларни авайлаб қўриқлаш кўникмаларини ҳосил этиш соҳасидаги ишлар ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек деб бўлмайди. Дарахт кўчатлари ўтқазиш ва уларни парвариш қилишдек хайрли ишларда баъзи мактабларда кўпгина ўқувчилар четда қолаётир. Афтидан, бу соҳада педагогларимиз, ота-оналар, бутун жамоатчилик ҳали жуда кўп иш қилишлари зарурга ўхшайди.

Энди экилган кўчатларнинг тақдири ҳақида икки оғиз сўз. Ҳар йили баҳорда йўл ва кўчаларнинг ёқаларига. ариқларнинг бўйларига мингларча туп кўчат ўтқазилганлиги ҳақида маълумотлар берилади. Ундаги рақамларга қараганда. барча шаҳар ва қишлоқлар аллақачон дарахтзорларга, боғ-роғларга буркангандек кўринади. Афсуски, ўтқазилган кўчатларнинг катта қисми ниҳоллигидаёқ нобуд бўлиб кетади. Бу ҳақда кўпинча «Болалар ана шу кўчатларни парвариш қилишни унутадилар, шўхлик қилиб синдирадилар ёки моллар пайхон қилиб кетади» деган гапни эшитишга тўғри келади. Хўш, ҳақиқатан шундай экан, катталар нега бунга эътибор беришмайди. Ота-оналар, ўқитувчилар, жамоатчилик бу ҳақда нега қайғурмайди. Нима учун болаларнинг кўкариб турган кўчатни синдираётганини кўриб катталар индашмайди ёки бу ишни «ўйинқароқ»-ликка, «шўхлик»ка йўйишади. Кўчат етиштириш ва ўтқазишга сарф бўлган меҳнат ва моддий харажат зое кетганига наҳотки ҳеч кимнинг жони ачимаса?!

Шундай бир қоидага амал қилсак: ким қаерга, қанча кўчат ўтқазганлиги аниқ ҳисобга олинса. Ҳар бир туп кўчатнинг ўсиб-униши учун конкрет масъул киши белгиланса! Дарахт кўчатини нобуд қилган ёки бунга йўл қўйган шахс жарима тўласа чакки бўлмасди. Бу қоида катта-кичик — ҳаммага баб-баравар тааллуқли бўлиши зарур.

Болаларнинг шўхлиги, дарахт кўчатини синдириши ва нобуд қилишига келганда шуни айтиш кераккки, бу воқеа учун оила ҳам, мактаб ҳам, ёшлар тарбиясига фаол қатнашиши лозим бўлган маҳалла-кўй ҳам жавобгар бўлиши керак. Ахир, болада ёшлигиданоқ табиатга меҳр уйғотиш, ота-онанинг, ўқитувчиларнинг, қолаверса барча катта ёшдаги кишиларнинг бурчи-ку. Ўз боғи ва томорқасида экинларни парвариш қилиш ва кўчат ўстиришга ёрдамлашиб ўрганган, гулчилик ва боғбонликка ҳавас қўйган бола бунақа «шўхлик»ка одатланмайди. Табиатга бўлган меҳр унинг ҳалол, меҳнаткаш бўлиб ўсиб-улғайишига ёрдам беради.

Тўғри, ҳар хил оила бор. Қўшнимизнинг юқори синфда ўқийдиган қизи сигирга ўт-ем бераётганини, уни соғаётганини кўриб хурсанд бўламан. Аммо, сигир, қўй, эчки ёнига яқин йўламайдиган олифта йигитлар, товуққа дон сочишдан ор қиладиган оқ билак қизлар йўқ, дейсизми... Мактаб ўқувчилари чорва молларни, уй ҳайвонларини асрашга ёшликдан ўргансалар, бунинг келажакда фойдаси катта бўлади-ку!

Ҳозирги вақтда шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам кўпчилик хонадонларда сигир, қўй, товуқ, ўрдак, ғоз, қуён боқилаётир. Уларни парвариш қилишда фаолроқ ёрдамлашишга кичкинтойларни нега жалб этмаймиз? Каптар, канарейка, бедана каби қушлар нега уйларда кам? Аквариумда балиқ ўстириш завқидан нега кўпгина ёшлар бебаҳра қолаётир. Зоомагазинларда харидорлар нима учун оз? Мана шу сингари саволлар кишини ўйлантириб қўяди. Болаларимиз ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини билиши, табиатга қизиқиши, гўзаллигидан завқ-шавқ олиши тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаётганимизни тан олиш керак.

Шундай уйлар борки, киши ўзини гулзорга киргандек, гўзал оромгоҳда сайр қилаётгандек ҳис этади. Хивалик ўқитувчи Бибижон Мираҳмедова хонадони қишда ҳам гулистон. Катта айвонда яшнаб турган хушманзара дарахтлар, анвойи гуллар дилни яйратади. Сайроқи қушларнинг хонишидан завқланасиз. Аквариумда тилларанг балиқлар рақс этади. Кўнгилга фараҳлик етади, асаб жойига тушади. Бу муҳитни Бибижон опа ва унинг турмуш ўртоғи Аҳмаджон ака, уларнинг фарзандлари яратишган. Эстетик талабларга жавоб берадиган кўркам манзара оиладаги аҳил, хушчақчақ турмуш тарзига мос бўлиб тушган. Қани энди ҳар бир хонадонда шундай чиройли манзара бўлса. Гул экиш, кўчат ўтқазиш, гўзаллик яратиш заҳматини чекишга бепарво қараган киши табиат бахш этадиган ҳузур-ҳаловатдан, завқу-шавқдан бенасиб қолади. Биз ёш авлодни табиатни севиш билан бирга ҳалол меҳнат эвазига она табиатнинг саховатини оширишга ўргатишимиз керак. Чунки табиий бойликларга бойлик қўшиб, оламга сайқал бериш инсоннинг бурчидир.

КПСС XXVI съезди ҳужжатларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг съездда қилган Ҳисобот докладида ғоявий етукликни, маънавий гўзалликни ўзида мужассамлаштирган янги кишини тарбиялаб вояга етказиш вазифаси олдинга сурилган. Чинакам баркамол инсон табиатни муҳофаза қилиш жонкуяри бўлиши, ундан кишилар манфаати, халқнинг бахт-саодати йўлида фойдаланиш учун ўз кучи ва билимини аямаслиги зарур. Ёшларни биз ана шу талаб руҳида тарбиялашимиз ва камолга етказишимиз керак.

Жуманиёз ЙЎЛДОШЕВ,
Хоразм пахтачилик тажриба станцияси илмий ходими, биология фанлари кандидати.

ФАН-ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ТАКОМИЛ ТОПИБ

Электросчетчиксиз хонадон бўлмаса керак. Ремонтчиларнинг айтишича, ҳар йили улардан икки мингтачаси ишдан чиқар экан. «Фергаэлектросеть» корхоналарида электросчётчикларнинг ҳисоблаш механизмини такомиллаштириш йўли топилди.

Бу нари борса икки минутлик иш бўлиб, эски счётчикларни ремонт қилиш чоғида, янгиларини эса ўрнатиш олдидан амалга оширилади.

БИНОКОРЛАР КЎМАКЧИСИ

«Узоргтехсельхозстрой» трестининг механизация бўлими бош мутахассиси А. Цукерман қоришмани иш жойига етказиб берадиган РН-5 маркали насос яратди. Ундаги барча узел ва деталларнинг усти беркитилган бўлиб, шарикоподшипниклар бир қатор, ёйсимон жойланган.

Пардозлаш ва сувоқчилик ишларида бинокорларнинг бебаҳо кўмакчиси бўлиб қоладиган бу насосдан фойдаланиш туфайли ҳар йили ўрта ҳисобда 115,2 минг сўм иқтисодий фойда олиш мумкин.

(УзНИИНТИ материаллари асосида).

МОДДА АЛМАШИШ КАЛИТЛАРИ

Латвия ССР Фанлар академияси органик синтез институтида ўсимлик керакли йўналишда ўсишини тўғрилаб туришга имкон берувчи моддалар ишлаб чиқилди.

Шу ажойиб хоссага эга бўлган ва аминокислота негизида тайёрланган янги бирикмалар кватерин деб аталди. Улар ўсиш гормонларигагина таъсир кўрсатувчи мавжуд стимуляторлардан фарқ қилиб, бевосита ҳужайра мембраналарига таъсир кўрсатади ва уларнинг ўтказувчанлик хоссасини ўзгартиради.

Кватеринларнинг ёрдами билан ўсимлик ўсишини тезлатиш ва тўхтатиш, поясини йўғонлаштириш, оқсил модда йиғилишини активлаштириш, бошоқдаги дон салмоғини ошириш мумкин. Шу янгиликдан фойдаланиб, буғдой, ва бошқа баъзи экинларнинг ҳосилини анчагина ошириш мумкин бўлди. Тажрибалар Балтика бўйидан Сибиргача турли иқлимий зоналарда муваффақият билан ўтказилди. Олимларнинг фикрича, янги модда алмашиш регуляторлари чорвачилик ва паррандачиликда ҳам истиқболли кўринади.

С. ШПУНГИН,
ТАСС мухбири.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши—32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-18, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-53-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах—2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

01935. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 89. 10